

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravnništvo in ekspeditelja v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 215.

V Ljubljani, v soboto 19. septembra 1896.

Letnik XXIV.

Program g. dr. Ivana Šusteršiča.

Kandidat katoliško - narodne stranke za državnozbornsko dopolnilno volitev na mesto pokojnega gosp. kanonika Klun-a razvil je na raznih volilnih shodih podrobno svoj program. Ker do volitve nedostaja časa, da bi se gospod kandidat povsodi predstavil volilecem, objavimo v nastopnem glavne poteze njegovih govorov.

Dr. Šusteršič je pred vsem poudarjal svoje trdno in neomajljivo versko prepričanje. Kot zvest sin katoliške cerkve bode tudi kot državni poslanec deloval vedno v smislu naukov katoliške vere. Dokazoval je važnost vere za državo. Države, ki so se izneverile Bogu, so vedno in povsodi jele propadati. Vera je pa tudi glavni temelj ljudskemu blagostanju. Vsaj je dokazano, da je ljudsko blagostanje jelo v istem hipu pešati, ko se je ljudstvo jelo obračati od Boga in je začel vladati liberalizem, nasprotstvo pozitivnega verstva. Brezverstvo v zakonodaji, brezverstvo v socijalnem in gospodarskem življenju uničevalo je blagostanje narodov in pospeševalo le brezmejno obogatitje nekaternikov, kakor pri nas Rothschilda i. dr.

Govornik bode tedaj vedno trdno stal na temelju krščanstva, ker le iz krščanstva zamore izvirati zboljšanje razmer.

Kot sveto dolžnost bode smatral obrambo slovenske narodnosti. Na Kranjskem smo sicer v narodnem oziru že marsikaj dosegli, toda še vedno ne vsega, kar nam po

pravici gre. Toda govornik se v obrambi narodnosti noče omejiti le na Kranjsko. Dolžnost poslanca je, to narodnost braniti povsodi. Pomisliti je treba, da v izvenkranjskih deželah, na Primorskem, Koroškem in Štajerskem bijejo naši bratje obupen boj za narodni obstanek. Podpirati jih mora vsak slovenski poslanec. Zlasti hoče govornik nastopiti dedščino pokojnega kanonika Klun-a v tem, da zastopa in zagovarja v državnem zboru težnje koroških bratov, ki nimajo svojega lastnega poslanca.

Potem preide govornik na gospodarsko vprašanje, katero smatra sedaj kot prvo in najvažnejše, kajti v prvi vrsti se mora dati ljudem to, kar potrebujejo za življenje. V prvi vrsti bode smatral kot svojo dolžnost, delovati za koristi in blagor kmetkega stanu. Kmet je glavni temelj in steber države in socijalnega reda. Kmet je zlasti glavni in odločilni del slovenskega ljudstva. Štiri petine slovenskega ljudstva pripadajo kmetkemu stanu. S slovenskim kmetom stoji in pade slovenski narod. Kdor hoče delovati za slovenski narod, mora tedaj v prvi vrsti delovati za slovenskega kmeta. Govorniku se je od liberalne strani očitalo, da se preveč poteguje za kmeta in prezira meščanstvo. Toda kdor se poteguje za kmeta, se že v tem poteguje tudi za meščanstvo, kajti meščanstvo živi od kmeta in če ima kmet denar, ga ima tudi meščan, če pa kmet propada, propadajo tudi meščanski

srednji stanovi: rokodelci, mali trgovci itd. Govornik slika sedajni položaj kmetkega ljudstva. Ta žalostni položaj označuje najbolj obremenjenje zemlje z dolgovi. Mej tem ko je leta 1848 bilo vknjiženega dolga v celi Avstriji le 265 milijonov goldinarjev, ga je danes že 3000 milijonov, od katerega morajo posestniki zemlje plačevati na leto okroglih 150 milijonov obresti!

Okoli 6000 kmečkih domov gre vsako leto na kant!

Dolgovi rastejo, jedna kmetija za drugo gre na kant, in če kmalu ne bo pomoči, mora s časoma zginiti zadnja samostalna kmetija.

Tu je treba izdatne in nujne pomoči. Govornik je z veseljem pozdravil načrt poljedelskega ministra grofa Ledeburja, po katerem naj se po celi Avstriji osnujejo kmetke zadruge. Ako se ta načrt oživotvori, bode to velikanske koristi za kmetki stan. Govornik razlaga bistvo in učinek teh zadrug in želi, da bi se dotični načrt kakor hitro mogoče sprejel v državnem zboru, tem bolj, ker se morajo potem še deželni zbori baviti s podrobnimi določbami. Trpelo bode tedaj itak še dokaj časa, dokler stopijo državne kmetijske zadruge v življenje.

Kmetki stan pa prehitro propada, da bi mogel toliko časa čakati brez mejčasne pomoči. Treba ga je tedaj mej tem časom v toliko podpirati, da zamore vstrajati. V to svrhu pa najbolje služijo posojilnice po Raffeisenovem načinu, svobodne

LISTEK

Razmotrivanja mračnjakova.

Nekateri bi radi vse mogoče in nemogoče razložili s pomočjo bakterij. Tudi provzročitelj norosti je tem možem kak bacilus, samo da ga še ne poznajo, dasi so se že mnogo trudili, da bi ga našli.

Na Slovenskem pa se je „Učiteljskemu tovarišu“, ki se pa ni čisto nič trudil, posrečilo najti ta bacilus. Našel ga je nekje, kjer dandanes mnogo-keho išče najbolj nemogočih stvari, — v katekizmu. Katekizem namreč uči, da pripelje resno in vspešno premišljevanje poslednjih rečij v nebese, „Učiteljski tovariš“ pa pravi in uči, da pripelje to premišljevanje v — norišnico.

Ergo, — odpraviti se mora razlaganje poslednjih rečij iz šolskega poduka!

Dotični modrijan sam pa je tudi hodil v šolo, v kateri so se razlagale poslednje reči, zlezal je torej tudi njemu ta grozni bacilus v možgane.

Oprostil nam bo torej, ako njegovo, sicer zelo važno in naravnost sijajno iznajdbo premotrivamo jako skeptično.

Odkar je Cesare Lombroso začel povsodi iskati norosti, postalo je to iskanje kar epidemično. Tudi Lombroso ima vero za neko vrsto norosti. Tako n. pr., da ne prekoračimo mej podlistka, navedimo le nekaj iz knjige „ženij in norost“: „Newton in Pascal zapustila sta v trenutnih duševne zmedenosti fiziko in se lotila bogoslovja“, in dalje: „Newton, isti Newton, ki je svetove tehtal na tehtnici svojih računov, bil je brez dvojbe blazen, ko se je ponižal, da je razlagal apokalipso“.

Lombrosu so že večkrat tudi pred sodnijo dokazali, da ne spoštuje ptuje duševne lastnine, v najnovejšem času pa ga je tudi še nemšk materijalist iz svojega materijalističnega stališča pobil in speljal vse njegove trditve ad absurdum.

„Učiteljskemu tovarišu“ pa nobena absurdnost ni preabsurdna.

Potem pa zahteva, seveda zaman, od svojih bralcev, da bi mu verjeli take čudne stvari.

Toda ne samo „Učiteljski tovariš“, tudi naš liberalni kolega zahteva mnogokrat od svojih bralcev vero v sebe, ki bi bila v stanu, predstavljati gore.

Tako na primer poveličuje v sredo v „Slov. Narodu“, neka „narodna hiša“ gospoda Svetca. Pripo-

veduje, da je svoje dni dr. Klun primerjal Bleiweisa, Tomana, Costa in Svetca čveteroperesni deteljici. Potem pa nadaljuje „narodna hiša“ svoj ditirambus sledeče: „Tri peresca so prezgodaj odpala, jedno“, tu pristavi, da bi se morebiti liberalec ne uštel, „četrt“, in nadaljuje, „še zeleni in rodi“; potem pa konča „narodna hiša“, vesela in zadovoljna, da je srečno dovršila stavek s „hvala Bogu!“

Jaz pa v to novo teorijo, da namreč rodijo peresca, nimam prav nikake vere.

Vidi se, kakor da bi se bil v najvišem nadstropju te „narodne hiše“ ugnedil tudi oni strašni bacilus, ki ga je našel „Učiteljski tovariš“.

Toda, kaj bi bil človek tako skromen, in vedno poveličeval ptuje iznajdbe, tudi jaz sem nekaj našel.

Našel sem namreč, da je „Slov. Narod“ izpremenil sedaj svoje mnenje o nas klerikalcih.

Dočim smo mu bili preje vsi brez razlike „klerikalna svojat“, „blagoslovljeni fal . . .“ i. t. d., piše sedaj v svojih volilnih člankih o „poštenih elementih med klerikalci“.

To je prvi uspeh kandidature dr. Šusteršičeve!

kmetijske zadržuge, konsumna društva itd. Govornik, kot temeljit veščak na tem polju, razlaga natančneje bistvo, osnovo in koristi takih zaslug. Kot načelnik „Zveze kranjskih posojilnic“ podaje zanimive podatke o razvoju in napredku posojilništva na Kranjskem tekom zadnjega časa. Raiffeiseneve posojilnice na Kranjskem so v kratkem času svojega obstanka — prva se je osnovala jeseni 1894 — rešile nešteto kmetij sigurnega propada. Konsumna društva na deželi vrlo napredujejo, kmetje po njih dobivajo ceneje in boljše blago. Konsumno društvo v Starem trgu pri Ložu si hoče že sedaj, po komaj 1 letnem obstanku, staviti svoj lastni dom.

Vse hvale in posnemanja vredno je kmetijsko društvo v Dobropoljah. To izvršuje ulogo konsumnega društva — na drugi strani pa tudi razpečava kmetijske pridelke. Tako se preženejo prekupovalci in dobiček ostane kmetu.

V vsaki večji občini naj se osnuje posojilnica in gospodarska zadruga (konsumno ali kmetijsko društvo). Manjše občine naj se združujejo v jeden združni okoliš. Le tako je mogoče kmetske razmere vsaj v toliko izboljšati, da se prepreči nadaljno propadanje.

Govornik preide potem na pogodbo z Ogersko. Ta zadeva je velevažna za naše ljudstvo, zlasti za kmeta. Nagodba sklenila se je leta 1867, ko je bila Avstrija vsled poraza pri Kraljevem Gradcu oslabiljena.

Takrat vodil je avstrijsko politiko tujec Beust in ta je sklenil z Ogrsko nagodbo, s katero je popolnoma izdal koristi tostranske državne polovice, koristi avstrijskega ljudstva.

Avstrija je takrat prevzela ves dotedajni državni dolg v znesku nad dve milijardi na svoj račun in Ogerska se je zavezala k obrestim prispevati le s primeroma neznatnim zneskom 29 milijonov na leto in še to večinoma ne v gotovem denarju.

Za skupne državne troške (vojsko in vnanje zadeve) zavezala se je Avstrija prispevati 70 odstotkov, Ogerska pa le 30 odstotkov.

Tako krivično se je uredilo leta 1867 razmerje mej Avstrijo in Ogersko. V Avstrijskem državnem zboru je takrat neomejeno gospodarila židovsko-liberalna stranka in ta je to krivično pogodbo potrdila! Že radi tega čina samega zgubila je pravico do količkanj zaupanja avstrijskih narodov.

Leta 1877 in 1887 se je ta krivična pogodba skoro nespremenjeno z nova potrdila. Še po zadnjem proračunu morali smo prispevati k skupnim troškom sé 70 milijoni, Ogerska pa le s 30 milijoni.

Tako je šlo skozi 30 let in par sto milijonov smo tekom teh let po krivici plačali — prepotentnim Madjarom na korist.

To je moralo naše ljudstvo plačati! Naj se pomisli, za koliko bi bilo naše ljudstvo na boljšem, če bi ti milijoni ostali v njegovih rokah, na mesto da se je ž njimi podpirala veljava Ogerske. Naša dolžnost je v prvi vrsti za se skrbeti, sosedje onstran Litave pa naj zase skrbijo. Vsaka državna polovica naj sama plača za se, kar potrebuje. Mi smo prerevni, da bi razun sebe vzdržavali tudi še Ogrsko, tem manj, ker je ta država prešla popolnoma v framasonske roke.

S prihodnjim letom 1897 poteče doba nagodbe in tu bode dolžnost vseh pravih in vestnih zastopnikov ljudstva, da se va-

rujejo pri sklepu nove pogodbe koristi Avstrije, oziroma avstrijskega ljudstva. Carinska in trgovska zveza se mora na vsak način še letos odpovedati, kajti le na ta način je mogoče Ogersko prisiliti, da dá Avstriji, kar jej po pravici gre.

Govornik pravi, da bode kot poslanec dal svoj glas le pravični pogodbi, ki varuje v vsakem oziru koristi avstrijskega ljudstva. Če pa Madjari nočejo pravične pogodbe — potem je bolje, da se od Ogerske popolnoma ločimo, kajti naše ljudstvo ne more več prenašati ogromnih bremen, ki mu jih nalaga zlasti krivična nagodba z Ogersko. Pravična nagodba — ali pa nič! To bodi geslo vseh vestnih zastopnikov avstrijskega ljudstva v državnem zboru.

Prenehanje carinske in trgovske zveze bode zlasti našemu kmetu le v korist. Če zapremo našo mejo ogerskemu žitu — potem bode naše žito dobilo boljšo ceno in tako se bodo razmere našega kmeta izdatno izboljšale. Ogerska bode pa težko v stanju, dobiti za svoje žito drug trg. Tako bodejo brez dvoma Madjari čez nekaj let še beračit prišli za novo nagodbo in takrat bode mo mi pogoje diktirali, ne pa Ogrim!

Govornik omenja še novi domovinski zakon, ki bode skoro gotovo še letos rešen v državnem zboru. Novi zakon bode velike koristi kmetskim občinam, ker se bode mnogo bremen za preskrbovanje in vzdrževanje revnih, bolnih in onemoglih odvalilo na mesta. Odpravile se bodo vse dosedanje krivice.

Konečno pristavlja gosp. kandidat, da bode vsikdar in v vsakem oziru po svoji najboljši vesti in vednosti zastopal koristi in blagor svojih volilcev in vsega slovenskega ljudstva.

S tem se nadeja, da bode najlepše sploval tudi krščansko-socijalni program. Dajal bode Bogu, kar je božjega, cesarju, kar je cesarjevega — a ljudstvu, kar je ljudstva! Držal se bode starega, a v svoji resnici vedno mladega in zlatega gesla: Vse za vero, dom in cesarja!

Ratio Mac Nevinensis.

I.

V Celovcu, 18. sep. 1886.

„Al' prav se piše kasha ali kaša . . .“
Prešeren.

Redki so slučaji, v kojih visoka vlada našim upravičenim težnjam in zahtevam ustreči blagovoli; tembolj pa smo veseli, kedar po dolgotrajni, hudi borbi nov uspeh beležimo v knjigo naših narodnih, zakonito priznanih pravic. Odlok, katerega smo baš kar dobili v roke, je nova jagoda v veselem delu našega narodnega rožnega venca; prevažen je, da ne bi ga navajali dobesedoma; zóve se tako-le:
„Z. 17.763.

An Michael Sablačan in Glainach
Gmde. Unterferlach.

Die hohe k. k. Landesregierung fand mi Erlass vom 3. Juli 1896, Z. 3335 über den Recurs des Lorenz Zablačan und des Michael Sablačan, beide Besitzer in Glainach, den hieramts an die Genannten gerichteten Auftrag vom 13. Jänner 1896, Z. 30045 de 1895, womit dieselben im Grunde der kaiserl. Verordnung vom 20. April 1854, R. G. Bl. Nr. 96 unter Androhung sonstiger Bestrafung angewiesen wurden, ihre Familiennamen in der in den Taufmatriken des Pfarramtes Glainach vorkommenden Schreibweise mit „Sablatschan“ und nicht wie bisher mit „Zablačan“ beziehungsweise mit „Sablāčan“ zu schreiben, — zu beheben.

K. k. Bezirkshauptmannschaft Klagenfurt
am 7. Juli 1896.

Der k. k. Land.-Reg. Rath:

Freiherr von Mac Nevin.“

V pravdi, ali se prav piše „Sablatschan“, „Zablačan“ ali „Sablāčan“, smo torej zmagali mi in Mac Nevin dobil jo je malo po pretih. Njegova samovoljna trmoglavost ter njegovo neznanje zakonitih določb zablestelo je zopet enkrat prav v bengališki luči. V zgorajšnjem odloku navedena cesarska odredba z dne 20. aprila 1854 je navadno, najostreje in najnevarnejše orožje, kojega se poslužuje Mac Nevin proti nam; za to odredbo skriva se vsakokrat, kedar namerava kak nov zavraten udarec na našo narodnost ali posamezne narodnjake: ona mu je ščit, izza kojega spušča strupene pušice na nas. Tudi v zadevi pravopisja imena „Zablačan“ naj bi ta cesarska odredba zakrila pravi in istiniti namen, kojega je hotel doseči Mac Nevin. Mož namreč dobro ve, da se s pisanjem družinskih imen v pravilni slovenščini tudi goji narodni duh in narodno probujenje; boji se, da ne bi pravilna slovenščina počasi po vsem slov. Korotanu izpodrinila naduto nemščino iz slov. družinskih imen; boji se tega vzlasti zato, ker bi bil to nov in jasen dokaz, da slov. rod na Koroškem še živi in — vkljub Mac Nevinu — hoče še dalje živeti in se ne da zatreti.

Znana je deloma zgodovina zgoraj navedenega odloka. Dva slovenska posestnika, odbornika glinjske posojilnice, pisala sta se že dlje časa jeden za „Zablačana“, drugi za „Sablāčana“; prav tako sta njihova imena registrovana tudi pri c. kr. deželnem kot trgovskem sodišču v Celovcu. To pa ni ugajalo našemu germanizatorju Mac Nevinu. Sklicuje se na nemške krstne matrike zaukazal je z ukrepom z dne 13. prosinca 1896 bratoma „Zablačan“, da se imata odsihdob pisati po pravilih nemškega pravopisja — tedaj „Sablatschan“; za slučaj nepokorščine pa jima je zažugal z ostro kaznijo.

Proti temu neosnovanemu, slovenski čut žalečemu in nas naravnost izzivajočemu dekretu vložil se je priziv na c. kr. deželno vlado v Celovcu, kojega so gospodje poslanci Višnikar in tovariši podpirali s posebno, na to zadevo se nanašajočo interpelacijo. Sad rekurza in interpelacije je zgorajšnji odlok z dne 7. julija 1896.

Ta odlok napisan je v prvi vrsti na naslov gg. „Zablačanov“, katerima se dovoljuje pisati svoja imena s pravilnimi slovenskimi pismenkami, kakor doslej. Toda ta odlok je hkrati tudi širšega pomena; natihoma — rekel bi — je namenjen na naslov celega koroškega slovenskega naroda. Visoka c. kr. vlada je izjavila s tem odlokom, da imata brata „Zablačana“ pravico, vkljub krstnim matrikam pisati svoje ime v sedaj običajni pravilni slovenščini. Vlada je sedaj ukrepala samo v jednom konkretnem slučaju, — a s tem si je zaprla vrata za seboj in bo v vseh podobnih slučajih morala odločevati v istem smislu. Brata „Zablačana“ začela sta svojelastno in brez kakegakoli oblastvenega dovoljenja svoje ime pisati po slovenskem pravopisju in vlada je sedaj priznala, da sta imela prav in da jima te pravice nikdo ne sme in ne more kratiti. Kar velja o „Zablačanih“, velja o koroških Slovencih sploh — to je kratka, a neovrgljiva logika in doslednost.

Vsak koroški Slovenec pisati sme tedaj svoje ime tako, kakor se piše v pravilni slovenščini, naj si je njegovo sedanje ime še tako spakedrano in na nemško privihano. Vsi nemški „tsch“, „igg“, „egg“ itd. odpadejo in mesto njih pisati smemo sedaj „č“, „ik“, „ek“ itd. Dosedanji „Fertschnigg“ sme se odslej pisati za „Ferčnika“, „Scheinigg“ za „Šajnika“, „Pleschiutschnigg“ za „Plešivčnika“, „Tschernigg“ za „Cernika“, „Obiltchnigg“ za „Obilčnika“, „Orasch“ za „Oraža“, da celo „Westritschnigg“ za „Bistričnika“, „Zerkunig“ za „Cerkovnika“ in „Quantschnigg“ za „Klančnika“. Vsak ima po tej vladni odredbi pravico, svoje ponemčeno ime pisati v pravilni slovenščini, ne da bi bilo za to treba kakega dovoljenja. Na njegovo zahtevo popraviti se mora v tem smislu krstna matrika in morajo slovensko pisavo njegovega imena spoštovati tudi uradi in oblastniji. Na naših slovenskih duhovnih je tedaj ležeče, da z dovoljenjem strank družinska imena v župnijskih matrikah uravnajo v smislu slovenskega pravopisja ter da se bode v izpisih iz matrik vzlasti v krstnih listih gledé družinskih imen rabila vedno in dosledno pravilna slovenščina. Tega se nam sedaj braniti ne more, mi pa s tem rešimo jeden, če tudi

majhen del našega narodnega programa.

Živela „ratio Mac Nevinensis“, ki nam je pomagala do zmage! —r—

Pastirski list novega tržaškega škofa.

(Dalje.)

Križ je zato največja slava, naša prava sreča; radi tega govorimo z apostolom: „Daleč bodi od mene, da bi se s čim drugim hvalil, kakor s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa“. Vojaki gledajo s ponosom na svojo zastavo, ker jih spominja na slavno izvojevane zmage, na junaške bitke za milo domovino, na junake, ki so pod to zastavo boreči se padli na bojišču. Tako je nam križ v slavo in ponos, ker nas spominja velike zmage Jezusa Kristusa nad smrtjo in peklom, ker nam kliče v spomin čudeže, katere so dovršili oni siromašni ribiči galilejski, ki so z nezaslišano navdušenostjo nosili križ po vsem svetu ter ga zasadili celó v prestolnico rimskih cesarjev in so iz ljubezni do križa prelili svojo kri. — Križ nam kliče v spomin milijone mučencev, ki so pod njegovo zastavo in iz ljubezni do njega pretrpeli najkrutejše muke. — Križ nas spominja neštevilnih misijonarjev vseh časov in narodov, ki so, preziraje silni trud in neprestane muke, v očigled tolikim nevarnostim in tudi smrti s križem v roki prodrli v najoddaljene in najbolj puste kraje, da tam oznanjujejo Jezusa križanega. — Križ nas spominja na brez števila izpoznavalcev sv. vere in svetih devic, ki so iz ljubezni do Jezusa zapustile svet in vse posvetne ugodnosti, zatajile same sebe, naložile si križ, ter hodile za Jezusom. Zato ponavljam s sv. Pavlom: „Daleč od mene, da bi se s čim drugim hvalil, kakor s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa“. Nosimo vsi visoko in častno to zastavo. Pogumno izpoznavajmo vedno in povsod, da smo nasledovalci križa, toda izpoznavajmo ne samo z besedo, marveč, kar je bolj imenitno in potrebno, izpoznavajmo svojo vero v delih, v življenju.

Križ je naše upanje. „Neprestana borba“, pravi sv. pismo, „je življenje človeka na zemlji“. Ta zemlja se imenuje solzna dolina. Neštevilne so neprijetnosti, žalosti in bolečine, katerim so neprestano izpostavljene posamezne družine in vsa človeška družba. Ogromno je število zaprek in zvitih sovražnikov naše sv. vere, nedolžnosti in pobožnosti; kako pogostoma se nas opravlja, črni in krivo sodi! Kje naj najdemo utehe, kje krepčila in pomoči proti tolikim zlom in nevarnostim, ki nas obdajajo od vseh strani! Obrnimo pogled na križ in na Onega, ki je na njem umrl v najstrašnejših bolečinah; tam najdemo utehe, krepčila in pomoči v trpljenju, tam najdemo kreposti in milosti, da zmagamo vse napade svojih sovražnikov. — Poglejmo na neštevilne mučence, ki so iz ljubezni do križa prelili svojo kri; obrnimo pogled na sv. izpoznavalce in device, ki so polni ljubezni prejeli križ Jezusov, ter mu potrpežljivo in udano sledili do Kalvarije. Tako tudi mi, uklonivši se volji božji, sprejemamo Jezusa Kristusa, ki je pod težkim lesom križa dospel na Kalvarijo, ter v našo tolažbo in okrepčanje ne pozabimo nikdar, da po križu pridemo do slave.

Moj program, t. j. moje mišljenje, je slednjič po duhu sv. evangelija, t. j., da iščem slave božje in zveličanja duš. To je hotel Jezus Kristus, ko je prišel iz nebes na zemljo, da ljudje spoznajo in časte Boga. V ta namen je bival na zemlji, v to svrhu je poslal apostole po vsem svetu. Treba torej, da po vzgledu Jezusovem tudi jaz obrnem vse svoje skrbi in moči v to, da povzdignem slavo božjo, da širim kraljestvo božje med onimi, ki so izročeni moji pastirski skrbi, da tako ljudje tem bolj spoznajo Boga, njemu služijo, same sebe spopolnujejo in slednjič se zveličajo.

V to svrhu treba, da škof sam in s pomočjo drugih oznanjuje besedo božjo, da pazi, da se razlaga krščanski nauk v cerkvi in v šoli; velja, da brani in podpira pobožnosti, posvečevanje nedelj in praznikov, prejemanje sv. zakramentov. Posebno še treba, da širi in utrjuje pobožnost do Marije Device, ki je naša dobra Mati, naše pribežališče, naša tolažba in naše upanje. Treba, da z vso potrpežljivostjo in naukom, kakor pravi apostol, dela na to, da se odstrani zmeta, pohujšanje in greh, vse, kar je nasprotno časti božji.

Zategadelj Vas prosim z apostolom sv. Pavlom, slavite Boga v svojih srcih in delih; bodite goreči v izpolnovanju njegovih svetih zapovedi, posvečujte

svoje duše s sv. zakramenti in drugimi pobožnimi deli; bodite verni sinovi sv. Cerkve ter vedno in povsod se pokažite take; podpirajte katoliško stvar, ki gleda najprvo na čast božjo in na rešenje duš. Zlasti pa častite Marijo s kako posebno pobožnostjo; posvečujte poglobitve Marijine praznike s prejemanjem sv. zakramentov; bodite Marijini otroci in ona Vam bo Mati.

Jaz prihajam dalje k Vam kot apostol miru in ljubezni. Jezus je rekel svojim apostolom, predno je bil odšel iz tega sveta: „Svoj mir vam zapustim, svoj mir vam dam; ne kakor daje svet, vam jaz dam“. Kakor sem omenil prej, nazivljejo škofa angelja škofije, angelja, ki oznanjuje mir Jezusa Kristusa, a ne krivi mir, kojega daje svet, mir nestanovitni, mir dvomljiv, mir sebičen, ki temelji na dobičkaželjnosti, na koristi in na strasteh. Mir Kristusov pa temelji na resnici in pravici; kjer manjkati ti dve kreposti, resnica in pravica, tam ni mogoč pravi mir, mir Jezusov, koje dal svojim apostolom rekoč: „svoj mir vam zapustim“.

Sicer pa je nekoč rekel on tudi svojim apostolom: „Prišel sem, da prinesem ogenj na zemljo, in kaj hočem, nego da se užge in da gori!“ Ogenj, kojega je prinesel na zemljo, je ljubezen. Ta ogenj izročil je on svojim apostolom, veleč, da ga nesó po vsem svetu ter da užigajo z njim srca ljudij, oznanjeva jim Boga jedinega v bistvu, trojnega v osebah, neizmernega v modrosti, moči in veličanstvu, neizmernega v svoji dobrotljivosti in milostljivosti proti nam, — Boga našega Stvarnika, Odrešenika, našega Očeta. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. septembra.

Ministerski svet se je vršil včeraj popoldne pod predsedstvom cesarjevim. Navzoči so bili avstrijski in ogerski ministri z načelnikom grofom Badenijem in baronom Banffyjem, nadalje zunanji minister grof Goluhovski ter skupni finančni minister Kallay. Kakor se iz zanesljivih virov poroča, se je v prvi vrsti določil rok za otvoritev državnega zbora, nadalje se je pa razpravljalo pereče kvotno vprašanje. Ker pa je ta zadeva še vedno tam, kjer je bila v pričetku, radi tega se tudi ni moglo ničesar določiti. Z ogerske strani dohaja ob enem tudi vest, da se je konečno vršilo posvetovanje glede razpuščenja ogerskega in nato tudi avstrijskega parlamenta. Govori se, da se prvi razpusti že v prvi polovici meseca oktobra, ob času, ko se snideta ope- tovano obestranski kvotni deputaciji.

Mladočeški državni- in deželnozbornski poslanci se snidejo v smislu sklepa izvrševalnega odbora mladočeške stranke 29. t. mes. v Pragi, koder se bodo posvetovali o stališču, katero morajo zavzemati v prihodnjem zasedanju državnega zbora nasproti vladi, posebno pa, kaj jim je storiti z ozirom na najnovejše gibanje mej Nemci. Mladočehi so doslej še vedno povdarjali, da morajo vztrajati v opoziciji nasproti vladi, in vendar se v vsakem zasedanju pokaže, da jim ni tako resno za opozicijo, kakor naglašajo.

Ogerski državni zbor. Že nad teden dnij je otvorjeno jesensko zasedanje ogerske poslanske zbornice in vendar še dosedaj nimajo pokazati poslanci nikakega posebnega vspeha. V prvih dveh ali treh sejah so rešili poslanci nekaj paragrafov kazenskega zakona, potem pa so se pričele pravcate počitnice, le predvčeranjim so se sošli zopet poslanci k „formalni“ seji, v kateri se je rešila velevažna zadeva, določil se je dnevni red za prihodnjo sejo, ki se vrši dne 21. t. m. Iz te „delavnosti“ ogerske poslanske zbornice se razvidi, da jo ne veselijo, lotiti se večjega dela. Tudi z gospodsko zbornico ni veliko drugače. Koncem tega meseca se snidejo člani gospodske zbornice zato, da bodo rešili vse zaostale predloge. Vse to kaže, da ogerski parlament ni več daleč od zaključka zasedanja in le komaj pričakuje uradnega razpuščenja.

Kvota in ogerski državni zbor. Povodom zadnjega ministerskega sveta se je razmotrivalo tudi kvotno vprašanje. Iz dosedanjih naših pojasnil v tem oziru je razvidno, da se rešitev tega perečega vprašanja niti za korak ni približala svojemu koncu. Ogerska kvotna deputacija je že odgovorila na nuncij avstrijske deputacije ter naznanila, da noče ničesar slišati o povišanju ogerskega prispevka. Sedaj stavi ogerska deputacija nove predloge glede kvotnega vprašanja ter povdarja, da sedaj ni nikakega materijelnega in ne drugega vzroka za

zvišanje oziroma znižanje kvote. Konečno se izraža mnenje, da bi bilo najbolje, ko bi se takoj posvetovali člani obeh deputacij. Po sklepu tega posvetovanja bi se potem odločilo o življenjski dobi ogerskega parlamenta. V ogerskih parlamentarnih krogih kroži vest, da nemerava vlada razpustiti državni zbor v prvi polovici oktobra in takoj razpisati nove volitve, katere se morajo izvršiti tako naglo, da se 20. novembra snide že novoizvoljeni parlament. — Uradni listi nočejo o tem še ničesar slišati, toda javno mnenje se je s to mislijo že popolno sprijaznilo in po tem uravnalo svoje delovanje.

Mažarščina v Međjumurju. Po poročilu nekega hrvatskega lista je doposlalo okrajno oblastvo v Zali prošnjo na ogerskega kneza-primasa Vaszaryja, v kateri se zahteva, naj se popolno odpravijo hrvatski molitveniki ter uvedo mažarski. Ta zahteva se z največjo predrznostjo utemeljuje s tem, da se sicer hrvatski otroci ne dajo lahko pomažariti, ako se jim dovoli v cerkvi in šoli raba hrvatskih molitvenikov. Upamo, da ostane ta prošnja neslišana, tembolj ker ta okraj ne spada v delokrog kneza primasa.

Protiturska agitacija zavzema vedno več obsežnosti in zdi se, da jej dohaja znatna podpora od starega Gladstona. Pa tudi angleško časopisje, kakor je že znano, ogreva v obilni meri prebivalstvo za hudo zatirane armenske kristijane in proti sultanu. „Daily Chronicle“, ki načeluje s svojimi članki sedanjemu gibanju, priobčuje v zadnji številki program tajnega armenskega odbora, o katerem pravi, da je „jednostaven, praktičen in skromen“. Načrt obsega samo dve točki in se glasi tako-le: Zahteva se, da se odstavi turški sultan in da se reši ostanek armenskega rodu“. Ti dve zahtevi ste našli mnogo prijateljev mej angleškimi močmi, posebno mej časnikarji, in nekateri listi celo trdijo, da se je lord Salisbury že odločil za tako politiko. Ta vest seveda ne more biti verojetna, kajti Salisbury je že toliko premeten, da ve, kaka nesmisel bi bila za Anglijo, ko bi poskušala odstaviti sultana, katerega bi branile Rusija, Nemčija in Avstrija. Tako so toraj vsi, tudi resni koraki angleških državnikov sama igrača, dokler časa bode Anglija popolno osamljena in se niti v tem oziru ne bo smela prosto gibati. Dokler ne stopijo v odločilen boj proti Turčiji vse velevlasti, tako dolgo je zaman upati kake ugodne rešitve armenskega vprašanja.

Turčija. Iz Carigrada prihajajo jako vznemirljiva poročila. Tajni armenski odbor razpošilja pretilna pisma ter svari veleposlanike, naj branijo kristijane, sicer se bode zopet v kratkem prelivala kri. Vsled tega vse države množé svoje brodovje v Sredozemskem morju. Anglija je že doslej imela ondi osemnajst bojnih ladij, te dni je poslala na Malto še dva križarja in sedem torpednih ladij. Francija je iz Tulona odposlala novo divizijo ladij, Rusija ima pripravljena dva oddelka vojnega brodovja. Nemčija ima štiri ladije pripravljene za svoje državljane. Ob enem je značilno, da celó „Standard“, prvo glasilo angleške vlade, kakor tudi vsi radikalni angleški listi naravnost zahtevajo, naj evropske vlade odstavijo sedanjega turškega sultana. A to radikalno sredstvo bi po naših mislih razjarilo mohamedane, krvava vojska bi bila neizogibna in kdo vé, kdo bi vlekel dobiček. Državniki stojé pred vprašanjem, ki ga ne vedó rešiti.

Italijanski ministerski predsednik Rudini in najnovejši dogodki v Afriki. Dnevnik „Italie“ objavlja v jedni zadnjih številok pogovor mej ministerskim predsednikom Rudinijem in glavnim urednikom. Ministerski predsednik najpreje pojasnuje dosednji tek pogajanja z negušem Menelikom ter naglašá, da vlada ničesar družega ne išče in ne želi, kakor da se sklene časten mir z Abesinijo, kar je že tudi povdarjala v svojem programu. Nadalje pa Rudini obžaluje, da se ne vrši zasedanje državnega zbora in torej zbornici ne more pojasniti da vlada res ni prekoračila svojega programa. To svojo žalost je naznanil s sledečimi besedami: „Ko bi vedeli, kako obžalujem, da niso zbrani poslanci! Ko bi bilo odvisno samo od mene, imel bi zbornico in senat najraje vedno pri sebi. Le tedaj bi se čutil močnega, ker mi pravi moja vest, da je parlament konečno vedno le na strani onega, ki pošteno služi svoji domovini. Ali se še spominjate, kaj so pisali razni časniki in s kako predrznostjo so napadali mene in moje tovariše? Vse to pa je takoj potihnilo, ko se je pričela razprava v zbornici. Srčno obžalujem dolgotrajne parlamentarne počitnice. Ako imam zbornico, imam vse.“ Take tožbe se čujejo

skoro gotovo tudi pri drugih vladnih načelnikih, kadar pritisnejo časniki z ostrimi članki.

Razgled po slovanskem svetu.

† Matija Mrazović.

Iz Zagreba, 16. septembra.

Dne 15. septembra smo izročili na zagrebškem centralnem pokopališču materi zemlji jednega izmed najznamenitejših in najzaslužnejših domoljubov hrvatskih, Matijo Mrazovića. Pokojnik je bil brez dvoma najumnejši pa tudi najpošteniji pobornik hrvatskega narodnega prava precej od početka ustavnega života do svoje smrti, premda se zadnja leta svojega življenja ni kazal v javnosti zbog neozdravljive in težke bolezni. Ostal je do svoje smrti stalen v svojih načelih ter ni nikdar in nikomur na voljo zatajil svojega pravega domoljubja, dočim so se temu načelu toliki njegovi tovariši izneverili. Ni čudno tedaj, da mu je izkazalo toliko naroda poslednjo čast, kakor se to vidi le redko kedaj v Zagrebu.

Matija Mrazović se je narodil l. 1824 v Visokem, županiji križevske; njegov oče je bil delaven posestnik in mož prav bistrega uma. Nižje šole je pohajal Mrazović najprej v Križevcu potem v Belovaru, gimnazijo pa v Varaždinu in v Zagrebu, kjer je dovršil gimnazijalne pa tudi pravne nauke leta 1846. — Prvo službo je dobil pri banskem stolu v Zagrebu, a l. 1848 pri novo postavljeni banski oblasti, kjer je služil brez plače, dokler ni nastal upor proti Mažarom.

Ko je hrvatska vojska prekoračila Dravo, poslan je kot bilježnik k vojaški komisiji v Varaždin, kjer je bil predsednik Zigrović. Tamkaj je ostal do februarja leta 1849. Ko je bil pa tedanj podban Zidarić poslan kot banski komisar v Osek, hotel je imeti za svojega tajnika Mrazovića, in on je odšel v Osek.

Tukaj je ostal do meseca marca, potem pa se povrnul v Zagreb, kjer je služil zopet pri banskem stolu do junija 1850. l. To leto je položil odvetniški izpit ter izstopil iz državne službe. Mislil je, da bode mogel kot odvetnik mnogo slobodnejše delati za svoj narod, kajti absolutizem je prinesel tudi za hrvatski narod toliko protivnikov, posebno v narodnem pogledu, da so bili domoljubi v skrbeh, kako vzdržati v narodu narodno mišljenje in narodno zavest.

Ko so morali prenehati izhajati politični listi, sklenil je Mrazović po svetu prijatelja mu Šuleka izdajati pravniški list „Pravnik“, ki je bil v prvem redu namenjen pravniški praksi, po osnovi novih avstrijskih postav. Ob enem pa je imel ta list tudi drugi cilj, da domači sodniki ne utonijo v nemščini, ki se je takrat širila tudi po Hrvatskem. Živo je zagovarjal svoje nazore, da morajo biti na Hrvatskem sodniki le domačini, pa je zategadel pala tudi marsikatera ostrina proti Kranjcem (pod tem imenom razumevajo na Hrvatskem Slovence sploh) in Čehom, četudi je med njimi bilo mnogo izvrstnih mož ne samo v službi, nego tudi po svojem mišljenju.

„Pravnik“ se ni mogel radi splošne apatije, ki je zavladala na Hrvatskem, vzdržati, nego je moral prenehati izhajati že čez poldrugo leto. Sicer pa se je Mrazović bavil mnogo s književnostjo, pa je priobčeval mnogo spisov v „Narodnih Novinah“ v „Slovenskem Jugu“ in „Jugoslovanskih Novinah“. Sicer pa se je bavil za absolutizma posebno rad z državnopravnimi nauki, kolikor mu je preostajalo časa od njegove vrlo razširjene odvetniške prakse. Ko bil je pa l. 1860 povrnjen celej Avstriji ustav, pridružil se je Mrazović k političnemu listu „Pozor“. Članki, ki jih je pisal v tem listu, spadajo brez dvoma med najboljše plodove njegovega uma, kajti pisani so dobro premišljeno in jako temeljito ter so se brali z velikim zanimanjem.

Od tega časa pa do svoje smrti se je boril pokojni Mrazović za državno pravo hrvatsko. Veliko število člankov, ki jih je pisal za „Pozor“, in vsi važnejši govori, ki jih je govoril v hrvatskem saboru, dokazujejo nam to njegovo delovanje, pa je v tem pogledu poleg škofa Strossmayerja in dr. Račkega najzaslužnejši pobornik v tem pogledu. — Nikdar ni omahoval, nego se je držal čvrsto istega cilja. Zlo je bilo za Hrvatsko, da za svoje osnove ni imel nikdar dosta jake stranke. Mrazović ni bil niti za Dunaj, niti za Pešto. Hrvatska naj ima sama popolno samostalnost, ali prizna neke poslove za skupne z Avstrijo. Tak položaj Hrvatske odgovarja državnemu pravu njenemu. Bil je tudi hud pobornik za celokupnost Hrvatske. Ko se je boril proti

Dunaju, podpirali so ga unijonisti (mažaroni) proti takozvani samostalni stranki, ki je hotela dogovarjati se z Dunajem. Ko je začel pa borbo proti Pešti, ni imel dosta privrženecv in Pešta je zmagala. — Hudi dnovi so nastopili za Hrvatsko. Novi mažaronski ban baron Rauch je hotel zadušiti z vso silo vsak domoljubni pokret na Hrvatskem ter s pomočjo Mažarov dobro vsepal. Opozicijski listi so se morali umakniti iz Zagreba na Dunaj in kasneje v Sisek, v vojaško krajino. V tej borbi proti narodnim dušmanom se je vzdržal Mrazović vedno na svojem mestu ter branil pogumno pravice svojega naroda. Dušmana je razkrinkal pred celim svetom, da ni samo političen zatiralec naroda hrvatskega, nego tudi njegov gmotni odrtnik. Odkril je v mnogih člankih „Pozora“, ki je takrat izhajal v Sisku, kako nepošteno se je hotelo porabiti deželno premoženje za izsušenje velikega močvirja lonjskega. Ban je moral tožiti list radi razžaljenja časti, da se opravi pred svojimi višjimi, ali vojaška sodnija, ki je sodila urednika „Pozora“, proglasi ga nedolžnim, kajti v listu je bilo belodano dokazano, da se je ban okoristil na nepošten način z deželnim premoženjem. Kolika sramota za takega dostojanstvenika! To delo so proizveli članki Mrazovićeve. Ta pravda pa je najsijajnejša točka v političnem delovanju izvrstnega odvetnika, ker je bila dovršena s tako sijajnim vspehom.

Od tega časa se je boril Mrazović zopet z vso odločnostjo proti nagodbi od leta 1868, katere ni mogel nikdar priznati. Strasti so se sčasoma nekaj pomirile in l. 1873 se je imela obnoviti nagodba. Mrazović s prva ni bil zato, nego je hotel nadaljevati borbo po svojih starih načelih, ali mnogi drugi poborniki so hoteli imeti mir, pa je slednjič pristal tudi on na to, ker je sprevidel, da je narod hrvatski zares še preveč izmučen. Kako vpliven je bil Mrazović in kako so se ga bali Mažari, je najbolji dokaz to, da so hoteli imeti izjavo od Mrazovića, da se ne bode protivil tej revidirani nagodbi. Po volji mu to seveda ni bilo, ali je vse trpel, dokler je bil ban Mažuranić, ali že za njegovega naslednika bana Pejačevića je nastopila nova borba proti Mažarom, ki so poslali na Hrvatsko poznatega finančnega ravnatelja Davida z nalogom, da odpre v Zagrebu naučni tečaj za mažarski jezik.

Temu nasilju mažarskemu se uprè Mrazović z vso odločnostjo ter izjavi v saboru hrvatskem, da se bode borba nadaljevala, ne prenehajo li Mažari, kršiti že tako dosta mršavo nagodbo. Tej njegovi izjavi pridruži se pa od prejšnje velike narodne stranke le manji del, dočim je večina ostala v taboru bana Pejačevića. Mrazovićeve privrženecv osnujejo nov klub pod imenom neodvisne narodne stranke, ki nadaljuje še dandanes borbo za narodne pravice in državno pravo hrvatskega naroda v svojem listu „Obzoru“, dočim je večina prestopila popolnoma k vladni stranki, in to je današnja narodna stranka ali bolje mažaronska brez svojega lista, ker jo zastopajo uradne „Narodne Novine“. Od tega časa Mrazović ni več javno deloval na političnem polju.

Pokojni Mrazović je bil poldrugo leto tudi župan zagrebški, in sicer v najkritičnejšem času, ko je mesto zadel strašen potres. Ali kakor je bil Mrazović pogumen v političnej borbi, tako je znal med svojimi mestjani gojiti pogum v teh žalostnih časih. Poskrbel je za sredstva, da so mogli mestjani popraviti si svoje hiše, a razven tega se je ravno za njegovega županovanja izdelala velika osnova o razvitku Zagreba.

Znamenite so osneve o kanalizaciji, ki se že nekaj let izvaja in bode k letu že večidel dovršena, in pa o zidanju velikih vojarn, ki so že zdavnaj dovršene. Ko je postal ban Pejačević, sprevidel je Mrazović, da ne more ostati nič več župan, kajti politični nazori njegovi se niso niti najmanje strinjali z onimi novega bana.

Mrazović je bil velik podpornik vseh narodnih podjetij. Pod njegovim vodstvom se je razvilo zagrebško pevsko društvo „Kolo“, ki je brez dvoma jedno najodličnejših na slovanskem jugu. V njegovej rodoljubnej hiši so se sestajali najodličnejši političarji hrvatski iz cele Hrvatske. Tukaj je našel vsakdo ne samo staro hrvatsko gostoljubje, nego tudi dober svet v vseh važnih zadevah. Večkrat se je zgodilo, da je moral vzdrževati dalje časa i časopis i stavec istega, ker so dohajale naročnine nereditno. Nobena nezgoda v hudih borbah ga ni mogla streti, ali zguba jedinega sina, ki je bil v vsakem pogledu plemenitega značaja, mu je poleg hude več-

letne bolezni zgrenila stare dni, dokler ga ni vseh muk rešila smrt v 73. letu starosti njegove. Slava neumornemu poborniku za pravice hrvatskega naroda!

Cerkveni letopis.

Shod na Planinski gori.

Iz Planine, 15. sept.

Veliki shod romarjev v cerkvi Matere Božje na Planinski Gori v praznik presv. Imena Marijinega se je letos vršil nad vse sijajno in spodbudno. Ker je Bog dal ravno tista dva dni: v soboto in nedeljo, krasno vreme, se je sešlo mnogo ljudstva z vseh strani Notranjske. Zjutraj na vse zgodaj so kar trumoma lezli romarji po vseh stezah kvišku proti prijazni gorski planoti (779 m), kjer stoji prostorna, l. 1632 zidana cerkev Matere Božje „pribezališče grešnikov“ z lepim gotskim presbiterijem. Pa že poprejšnji večer so prihajali mnogoštevilno.

Ker je bilo šest duhovnikov po spovednicah, so romarji lahko očistili svojo vest, ne da bi dolgo čakali. In res, porabili so prav pridno to ugodno prilžnost. Blizu 800 je bilo obhajanih, skoraj 300 več kot prejšnja leta.

Srčna hvala č. gg. dr. Debevcu, dr. Karlinu, Hierschetu, Laurenčiču in Nemaniču, ki so drage volje prišli na pomoč in so krepko sodelovali, da se je romarski shod tako sijajno in vspešno izvršil.

Božja pot na Planinski Gori je našim oddaljenim rojakom malo znana, a vendar je starodavna, in na Notranjskem zelo čislana. Bodi s tem tudi širšim krogom in Marijinim častilcem po družih delih Kranjske v obiskovanje priporočena, zlasti v nedeljo po Malem Smarnu ali v praznik Marijinega Imena.

* * *

Razvalina v Skocijanu pod Javornikom bode prihodnjo pomlad vstala k novemu življenju.

Princezinja Kristijana Windischgraetz, roj. Auerperg bo dala cerkvico nekoliko prenoviti. Prednji del, ki je še dobro ohranjen, dobi nov omet in primeren altar, porušeni zidovi bodo prezidani, stranska kapelica pa bo predelana v groto s kipom lurske Matere Božje. Kip je bil kupljen prav v Lourdes-u, in sem pripeljan.

Včeraj sta si dva odposlanca društva za kršč. umetnost: č. g. kanonik Flis in stavbinski izvedenec Simon ogledala razvalino. Občudovala sta divno okoličje, grozno brezno in orjaški naravni most pod razvalino, kjer šumi 60 m globoko voda v zevajočo škocijansko jamo, — potem še sprednji oddelek jam. V dveh ozirih je ta kraj znamenit. Naši predniki so v tem skritem kotu iskali zavetja ob času turških napadov, imeli so pa tudi vero, da se v tem kotu dež napravlja in ob suši romali v procesijah samkaj prosit dežja. Sv. Kancijana so častili kot priprošnjika za dež in mu postavili cerkvico. Na kamnu v oknu je vsekana letnica 1616. Dokaz, kako ljudstvo zvesto ohranjuje verske spomine in običaje sprednikov, je to, da še dandanes, ko je škocijanska cerkev že blizu 100 let v razvalini, ljudje ob suši v procesijah hodijo prosit dežja.

Tako so n. pr. meseca maja l. 1893 romale v Skocijan procesije iz Cerknice in iz Studenega. Gotovo bo tedaj na vse strani vstreženo, ako se ta cerkvica, skrit spomenik pobožnosti naših pradedov, dvigne iz razvalin.

Trgovska in obrtniška zbornica.

(Dalje.)

Na te obrtnostne stroke bi se olajšave, katere želi zakon, ne mogle raztezati. Nasprotno uvaža se v Ljubljano mnogo oblačilnega blaga vsake vrste in so na Kranjskem tri znatne bombažne predilnice in tkalnice, pa nobene aperture; bi se lahko ustanovile belilnice, barvarije, aperture in prirejalnice bombažne preje in blaga. Kuhinjska posoda se uvaža in rentovala bi se torej morebiti tovarna za postekleno kuhinjsko posodo, ker ni na jugu Avstrije nobene take tovarne.

Z vspehom bi lahko delovali; tovarna za dratene mreže in kartonska tovarna in dr. za kateri obrtnosti se tvarina izdeluje v bližini po cenah, ki so zmožne konkurence in katero tvarino bo tudi zmirom dobiti. Tudi na ustanovitev sladkorne tovarne bi se lahko mislilo, kajti poskušnje s pridelovanjem pese so se v deželi obnesle.

Pri tem se pa mora povdarjati, da bi dovolitev olajšav zadela na ugovor konkurence. Tovarna za jeklena peresa, jeklena pisna peresa, plančete za

moderce in tovarna za pile, tovarna za kmetijsko orodje, predilnica za konopljo in tovarna za blago iz konoplje, tovarna za orežje, tovarna za godala in glasovire, tovarna za gumbice iz lesa, rogov, kosti, kostence, bisernih matice in kovine, tovarna za živalske in rastlinske konzerve, tovarna za bakrenasto blago, tovarna za svitlo usnje in usnjene tapete, tovarna za makaroni, tovarna za majolike, tovarna za vozove, tovarna za pohištvo iz zapogujenega lesa, tovarna za živalne stroje in velocipede, čistilnica za olje, tovarna za voščene in usnjeno sukno, tovarna za pšenično in rižovo skrob, tovarna za vinski kamen in vinsko kislino, tovarna za rokodelsko orodje, tovarna za volnene trakove in dr. Vseh teh tovarn ni na Kranjskem in blago izdelano v teh in še v drugih tovarnah se uvaža.

Toda če pomislimo, da v Ljubljani in okolici nedostaja vodna moč in da je rujavi premog, katerega je mnogo v deželi, po razmerju kakovosti izvanredno drag in znižanje cene tudi tako dolgo ni pričakovati, dokler bodo vsi večji premogokopi v lasti jedne družbe, je jasno, da bi industrijska podjetja v označenem okolišu zelo težko mogla tekmovati z enakimi podjetji v drugih deželah, če tudi je dobiti dosti in ceneni delavskih močij. Vkljub temu bi morebiti zamogel tak zakon jednega ali drugega podjetnika vspodbuditi, da bi ustanovil v Ljubljani ali okolici novo industrijo, posebno če bi se mu posrečilo za isto doseči znižanje cen premoga, kar bi bilo morebiti mogoče.

Olajšave, katere bi bilo želeto, so v zgornjem sklepu visokega deželnega zbora označene. Dovolitev olajšav naj je v kompetenci vlade in naj iste podeli le za taka industrijska podjetja, katera na Kranjskem še ne obstojé, da ne bodo obstoječa, od olajšav izključena podjetja v deželi imela povod, pritoževati se zaradi odškodovanja.

Odsek predlaga: Zbornica naj v smislu tega poročila izreče svoje mnenje. — Predlog se sprejme. (Dalje sledi.)

Tedenski koledar.

Nedelja 20. sept.: 17. pobink. evang. O najnovejši zapovedi Mat. 23. Evstahij in dr. mm. Ponedeljek 21. sept.: Matevž ap. Torek 22. sept.: Tomaž Vilanov. Sreda 23. sept.: Tekla dev. Četrtek 24. sept. Mar. Dev. rešit. jetnikov. Petek 25. sept.: Marija de Sok. Sobota 26. sept.: Ciprijan m. Gerard šk. — Lunin spremen: Šip 21. ob 11. u. 47 m. zvečer. Solnce izide: 20. ob 5. u. 50 m.; zaide ob 5. u. 55 m.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. septembra.

(Prevzvišeni gosp. knezoškof ljubljanski) so se odpeljali danes popoldne s poštним vlakom v Trst, kjer se udeležé jutri svečanosti slovesnega kronanja kipa žalostne Matere Božje v stolnici sv. Justa.

(Volilne gibanje za dopolnilno državnozborsko volitev.) Na drugem mestu objavljamo program kandidata katoliškonarodne stranke dr. Ivana Šusteršiča. Vsak naš somišljenik, ki nepristranski presodi ta program, mora biti prepričan, da bo kandidat s takim programom gotovo častno in uspešno zastopal načela naše stranke v državnem zboru. Ta program je temu važnejši, ker je v njem naštetih mnogo nujno potrebnih stvari, ki se morajo izvršiti v najkrajšem času in so za nas velike važnosti. Ta program pa ni lep samo po besedi, marveč je pomenljivejši zato, ker se je kandidat dr. Ivan Šusteršič že dosedaj pošteno in uspešno trudil za izvrševanje tega programa. — Na kratko bi smeli ta program imenovati *krščansko-socialen*. — Zato se ne moremo dovolj načuditi, da se je pod vodstvom dr. Gregoriča osnoval v Ljubljani neki „krščansko-socialni slovenski volilni odbor“, ki spodbija kandidature dr. Šusteršiča na način, katerega nikakor ne bi bili mogli pričakovati od somišljenikov. Po našem mnenju naj bi bil ta krščansko-socialni slovenski volilni odbor vprašal dr. Šusteršiča po njegovem programu in ko bi bil dr. Šusteršič izjavil, da je proti težnjam krščanskih socialistov, ali da se ne bo trudil za njih vresničenje, tedaj bi bil stvaren virok za tak poseben nastop pri volitvi. Tega pa ta odbor ni storil, ker je vedel, da bi dobil pri dr. Šusteršiču povoljen odgovor v tem smislu, kajti uprav proti dr. Šusteršiču se je eden gospodov odbornikov kat. polit. društva, ki je izstopil vsled tega iz odbora, izjavil rekoč: Kaj

bomo volili dr. Šusteršiča, on se bo družil na Dunaju z Liechtensteinom, za svoje volilce se bo pa malo brigal. To je pač najboljši dokaz, da s kršč.-socialnega stališča tudi dr. Šusteršičevi osebni nasprotniki njemu ne morejo ničesar očitati. Zato se po našem mnenju v tej volilni borbi zlorablja kršč.-socialni plašč, kajti dr. Gregorič nas pozna in mi poznamo njega in lahko rečemo, da smo bili v tem pogledu z njim vedno enih mislij.

Borba, ki se vprizarja od te strani proti kandidaturi dr. Šusteršiča, je le osebna, brez stvarnih razlogov. Zaradi tega pa moramo to borbo najodločneje obsojati, ker le v disciplini je moč stranke. Na oklic, katerega ta odbor razpošilja mej volilce, ne bomo odgovarjali, ker smo vse to večinoma že brali v „Slov. Narodu“! — Pač pa bo vso to stvar osrednji volilni odbor pojasnil volilcem. Za danes le omenimo, da smo z več stranij ta volilni oklic prejeli z jako rezkimi opazkami. Tako piše jeden zelo vplivnih volilcev: Hočejo li res nekateri v Ljubljani podreti, kar mi pozablja joč sebe z velikim trudom zidamo na deželi?! — To je vtis, ki ga je napravil ta volilni oklic na razsodne volilce, in prav bi bilo, da si ga zapomnijo oni, katere zadeva. — Sploh pa je ta oklic tako sestavljen, da je najbrže to kak agitacijski manever liberalne stranke, kajti neverojetno se nam zdi, da bi podpisani brezimni odbor, ki tako silno povdarja izraženo voljo naroda, kar na vrat na nos postavi kot kandidata dr. Gregoriča, ne da bi bil volilce vprašal za njih mnenje.

(Pastoralna konferenca dekanije ljubljanske) bo v torek, 22. t. m. ob deseti uri v semeniški dvorani.

(Deželno lekarno pri Mariji Pomagaj) v Ljubljani kupil je gospod Mr. pharm. Leustek in jo premestil z Velikega trga na Sv. Petra cesto poleg mesarskega mosta v Levčevo hišo ter jo popolnoma prenovil in prav ukusno vredil. Gospod Leustek je v Ljubljani poznat še iz časa njegovega službovanja v nekaterih tukajšnjih lekarnah. S premestitvijo je ustrezno prebivalcem Poljan, osobito še onim obširnega šentpeterskega predmestja in njega daleč se raztezajoče okolice, katero je dobilo lepo, koristno in potrebno lekarno, v katerej se bodo dobivala vselej dobra, sveža zdravila in homeopatični lekovi.

(Slovensko gledališče.) Odbor „Dramatičnega društva“ vabi vse posestnike lož in prijatelje gledališča na zaupni razgovor, kateri bo v torek, dne 22. t. m., ob 8. uri zvečer v čitalniških prostorih v „Narodnem domu“. Zeleni je obilne udeležbe, ker se bo razpravljalo o jako važnih, gledališča tičočih se rečeh.

(Cepljenje kôz.) Kakor vsako leto, tako je tudi letos pričetkom šolskega leta zdravnik cepil koze. Ker pa jih je mnogo zamudilo in ker notranje ministerstvo strogo ukazuje cepljenje, zato je odločil tukajšnji mestni magistrat, da se bodo prihodnji teden vsak dan ob 2. uri popoldne v mestni dvorani brezplačno cepile koze.

(Iz Polhovega Gradca.) V naši župniji pripetile ste se dve nesreči v enem tednu. V ponedeljek se je zvrnil z ljubem obložen voz na Matevža Natrnik iz Setnika, katerega je voz tako nesrečno prijel, da je takoj na mestu zdihnil svojo dušo. V četrtek pa je šel 77 let stari Janez Marolt iz Korena hruške trest. Ob 9. ga dobe za nogo visečega med dvema vejama in sicer mrtvega. Starčku je gotovo spudletelo, se je vjel med veje, a rešiti se ni mogel. Res je treba moliti: nagle in neprevidene smrti — reši nas o Gospod!

(Vinarski shod in vinarska razstava v Novem Mestu.) Obnovitev vinogradov, to vprašanje je sedaj na dnevnem redu po vseh vinorodnih krajih naše dežele. Slabo gmetno stanje naših gospodarjev z jedne strani, z druge strani pa dosedanji povoljni vspehi z ameriškimi trtami, silijo in vnamajo vinogradnike, da si čim prej pomagajo do novih nasadov in s tem do boljšega gmetnega položaja. Z ameriškimi kulturami se je doseglo po Dolenjskem že precej vspeha. Napredni vinščaki nabrali so tudi že precej izkušenj, na podlagi katerih dosejajo že lepe vspehe pri obnovljenju novih vinogradov. Da se zbero te skušnje naših veščakov v celoto in da se varujejo pričetniki pred napačnim ravnanjem pri napravi novih vinogradov, priredi naša c. kr. kmetijska družba dne 18. oktobra t. l. v Novem Mestu kot središču vinorodne Dolenjske, zborovanje, h kateremu so bodo sešli domači vinorejci in strokovnjaki, da se posvetujejo in konečno zjedinijo o tem,

kako je na podlagi dosedanjih izkušenj ravnati našem kmetu-vinogradniku, da si čim prej popravi svoje uničene vinograde in nasadi nove trte. — Na dnevnem redu so pri tem zborovanju sledeča časa primerna vprašanja, in sicer: 1. Kakega pomena so samoroede ameriške trte za obnovitev naših vinogradov? 2. Katere ameriške trte so po dosedanjih izkušnjah z ozirom na različnost zemlje še najbolj pripravne za cepljenje? 3. Katere domače trte kaže najbolj pomnoževati in cepiti na ameriške podlage? 4. Kateri način cepljenja se najbolj ponaša? 5. Kako se naj lotijo naši gospodarji napravljati nove vinograde z ameriškimi cepljenkami, če morajo ameriške trte sami cepiti? 6. O pomenu in napravi trtnic, pripravnih za podružnice in občine. 7. Predlogi, tičoči se pospeševanja vinoreje. — Povodom tega, za vse vinorodne kraje zelo važnega zborovanja, priredila bode kmetijska podružnica novomeška času primerno razstavo, ki ima pokazati vse one pripomočke, ki so potrebni za obnovitev in obdelovanje vinogradov. Ti pripomočki, ki obstoje v različnem orodji in drugih potrebščinah, so premnogim našim gospodarjem še malo znani, in zato je treba, da se podučimo o njih, še predno se lotimo dela. Vsi predmeti majo biti razstavljeni v treh oddelkih, in sicer: I. oddelek: a) Razstava orodja, potrebnega za rigolanje, za nasaditev in obdelovanje in trtnic; b) razstava orodja in drugih potrebščin za cepljenje trt; c) razstava trtnih škropilnic in drugih priprav za pokončevanje trtnih škodljivcev; d) razstava orodja za žveplanje trt. II. oddelek: a) Razstava modre galice, žvepla in drugih takih materialij; b) razstava umetnih gnojil za vinograde in trtnice. III. oddelek: a) Razstava uzornih načrtov za ameriške trtnice; b) razstava trt, ameriških sajenk in cepljenk itd.; c) razstava priprav za preiskovanje zemlje glede vapna, za bonitiranje zemlje itd. — Razstava bode trajala od 15. do vštetelega 20. oktobra t. l. Ker bode razstava v vsakem oziru podučna za naše vinogradnike, opozarjamo na njo vse prijatelje kmetijskega napredka, da se je udeleže v obilnem številu in jo podpirajo bodisi kot razstavnik ali pa kot obiskovalci. — Vsa potrebna pojasnila daje v tem oziru kmetijska podružnica v Novem Mestu.

(Volilni možje za volilni okraj celjski), ki imajo v ponedeljek dne 21. t. m. priti v Celje volit deželna poslanca, zbirajo se vsi v ponedeljek jutro ob 8. uri v gostilni Blaža Simonišeka „pri Kroni“, od koder se podajo skupno na volišče.

(Shod volilcev.) Nedeljski shod „Političnega in gospodarskega društva“ v Boračevi pri Radevcih imel je najlepši vspeh. Zastopane so bile skoro vse občine tega okraja. Govor kandidata dr. Rosina se je navdušeno sprejel; izborno je govoril tudi o gospodarskih razmerah našega okraja gosp. Ivan Kukovec. Sprejela se je resolucija, v kateri volilci izražajo soglasje se sklepi zaupnega shoda mariborskega. — Na to se je pojasnilo, kako agitujejo nasprotniki s tem, da kandidirata znana rodoljuba g. Matija Slavič in g. Ivan Kukovec. Oba sta izjavila, da na to niti mislila nista in da priporočata od zaupnih mož postavljenega kandidata, kateremu je izvolitev popolnoma zagotovljena. Oficijelni del zaključil se je s prelepim govorom gosp. Kukovica, ki se je končal s trikratnim „živio“ na presvitlega cesarja. V zabavnem delu vršile so se lepe napitnice. Govorili so g. župnik Meško, g. kaplan Ozmec, Frangež, dr. Rosina itd. Ko smo se razšli, izrekla se je le želja, naj bi se kar največ tacih shodov političnega društva priredilo. Za izborno zabavo skrbelo pa je vrlo kapelsko pevsko društvo, ki je se svojim izbornim baritonistom nekaj točk tako dovršeno pelo, da je bilo ljudstvo kar očarano. — Volitev volilnih mož je izpala ugodno. Pokazalo se je pri teh volitvah, kako zelo se že obrača narodna stvar v Gornji Radgoni. Po vseh občinah se gibljejo zanesljivi narodnjaki, odkar se je dvignila zastava odločnosti in ne tistega nekdanjega mešetarenja. — Naši volilci bodo z veliko večino glasovali pri deželnozborski volitvi za g. dr. Rosina. Na svidenje torej 21. septembra v Ljutomeru.

(Razstava v Trbovljah.) V prosep in povzdigo živinoreje in sadjarstva priredi se tu dne 30. sept. in 1. oktobra 1896 regionalna živinska razstava ter razstava sadja. Oglasila k prvej sprejemajo v laškem okraju slavna županstva do 20. septembra t. l., sadjerejci pa, ne samo laškega, ampak tudi sosednih okrajev, kateri nameravajo razstaviti sadje, naj blagovoljno naznanijo svojo udeležbo do 25. septembra,

...je pa pošljejo do 28. septembra t. l. slavnemu šolskemu vodstvu v Trbovljah. Za premiranje goveje živine so na razpolago 3 državne ter 36 deželnih daril in sicer: Za bika: 1 dar po 60, 50, 40, 30 ter tri po 20 gld., skupaj 7 dar. Za krave: 1 dar po 40, 2 dar. po 30 in 19 dar. po 20 gld., skupaj 22 dar. Za telice (teleta): 1 dar. po 20 ter 9 dar. po 15 gld., skupaj 10 dar. Lepa vsota 875 gl. razdelila se bode torej med pridne, marljive živinorejce z namenom, jih k umni živinoreji še bolj vspodbuditi. Ker pa prinaša razen reje goveje živine tudi reja svinj in ovac kmetom mnogo dobička, zato se smejo razstaviti tudi ovce in svinje. Za obdarovanje teh določilo se je 100 gld. Pridnim sadjerejcem pa se bodo za razstavljeno sadje naklonila primerna darila v novih ter najbrž tudi v obliki častnih pripoznanj. Kmetovalci in sadjerejci udeležite se razstave v obilnem številu!

(Trgatev.) Kimovsko solnce je začelo grozdje lepo mecati. Vinogradniki pod Pohorjem upajo še prav pitnega vina dobiti. Lanske kaplje pa ne bo doseglo, ker strupena rosa (peronospera) preveč pritiska na listje. V Konjicah letos še niso imeli toče, kakor se nam poroča, pač pa zadnje dn. v Ločah in še huje na Sladki Gori. Škoda je velika!

(Z Goriškega.) V Biljah so prevzvišeni posvetili 17. t. m. cerkev. — Na sv. Gori in v Mirnem na Gradu bodo 20. t. m. nove maše. — V Kanalu je klestila nevsmiljeno toča dne 17. dopoldne. — V Gorici je treščilo 10. t. m. v jedno hišo pod Turnom in razdajalo dimnik. — Premembainimеноvanjа duhovnikov: č. g. Suppancig je dobil vikarijat Zdravšina; č. g. I. Meizlik gre za II. kapelana v Gradež; I. Volani za kaplana v Oglej; I. Parmeggiani v St. Peter pri Soči; K. Maget za kaplana v Biljano. — Letina na Goriškem je letos vsled dolgotrajnega deževja slaba.

(Iz Istre.) O priliki potovanja ministerskega predsednika grofa Badenija po Primorskem in Istri so Italijani skušali zatreti vsak pojav slovanskega prebivalstva, kar pa se jim ni posrečilo. Ze na Goriškem so Lah hoteli delati zgago. Tako je bivši poslanec dr. Payer v Gorici v imenu radikalnih Italijanov izročil ministerskemu predsedniku neko spomenico ter ustno dostavil, da Italijani obžalujejo vladno podporo slovanske stranke na Primorskem. Minister je, kakor poroča „Neue Freie Presse“, zahteval od govornika, naj z dejanji dokaže svojo trditev. Dr. Payer omeni, da je vlada dovolila 300 gld. podpore neki slovenski šoli v italijanski vasi. Grof Badeni odgovori, da je iz svojega žepa podaril 300 gld., ker želi, da se obrati mir; govornik naj bi bil raje te stvari ne omenjal, ker s takimi pritožbami se namen ne pospešuje. Na to je minister zapustil dvorano. — Po Istri pa so Italijanaši kar divjali proti Slovencem in Hrvatom, ki so v slovanskem jeziku pozdravljali ministerskega predsednika. Tako so v Kopru na trgu vpričo visokega gosta metali „pomidore“ na gospoda župnika in župana iz Pomijana, ki sta z „živio“ pozdravljala ministra; oba so morali orožniki spremiti iz mesta. V Vižinadi so italijanaši spodili ljudstvo iz okolice, ki je prišlo pozdravljat ministra; v Višnjanu so Hrvate napodili s kamenjem. Najgrše so divjali v Pulju, kjer so na Hrvate metali gnilo sadje; poslancu Mandiću so zbili klobuk z glave in očala z nosa. V Poreču niso pustili deputacij iz okolice do ministra, da bi mu izročile razne prošnje. Čakale so od jutra do 2. ure, a na to so jih iredentovci napali ter kričali: „Nostra e giunta, morte per croati“ itd. Italijani naj ne pozabijo: Svaka sila do vremena!

(Badeni in italijanska druhal.) Iz Buzeta, dne 16. septembra. [Konec.] Pa le še berite! Za prstovoljni odhod iz ščacije morali so se maščevati. „Sladka je osveta.“ Semenj, sobotina zvan, je minol. Tri dni so bili okoličani narodnjaki v Buzetu. Četrtri dan je bilo zopet vse mirno v mestu. Zvečer priredili so Buzečani koncert na sredi trga. Nevedoč za to demonstracijo šel je buzetski kapelan po opravkih k cerkovniku. Moral je skozi celo mesto. Cerkovnika ni našel doma. Čakal ga je kapelan na cesti. Hitro so bili za njim trije kričači s svojim „Evviva l'Istria italiana“. V dveh minutah jih je bilo 5, 9, 12, in ko se je pridružila slavna mulerija „silovitim“ ženskam, bilo je vse črno te druhal. Neka krasotica je pokazala, da se skriva kapelan v kuhinji. Pred napadovci je zadnji moral bežati v gornje nadstropje. „Evviva Italia, Lega nazional,

Dante, Roma, evviva Austria, Badeni“ se je vrstilo in kapelan je skoro mislil, da je on Badeni, ki je prišel pozdravit neodrešene Italijane. Pošiljal je po žendarme, niti plačan ni hotel iti nijeden. Kapelanovi dve sestri ste prišli po njega. A kri je tekla! Skale so frčale za njima in jedno dobro ranile na glavi. Grozoviti „evviva“ na vseh straneh. Ko se je druhal malo odstranila — da bi s tem zvalila kapelana in sestri na cesto — tožila je cerkovnikova žena na cesti, koliko krivic so ji napravili „forešti ščavi“ — omedlela je potem samega strahu. Kapelan, misleč, da ga dolžnost kliče k umirajoči, prišel je pod vedro nebo. Ne zmené se za bombardiranje s kameni je hotel opravljati, kar bi moral pri umirajoči. Toda vse ženske okolo nje so začele vpiti proti svojemu dušnemu pastirju in poklicali v bližnji gostilni razgrajajoče ljudožrce. Ulica, dolga kot ljubljanski gimnazij in semenišče skupaj, široka kot drevored za Ljublanico, bila je na mah polna. Kapelan je moral bežati. Nazaj v cerkovnikovo hišo ni mogel, ker so mu zastavili pot, tekel je v neki skriven kot, kjer ga je postarana ženica italijanska drage volje sprejela. Ona ga je rešila gotove smrti. Jeden mestni stražar in dva člana naše slavne žendarmerije peljali so po štiri ure trajajočem zaporu kapelana domu. Najprej so šli do mežnarja, kjer so videli, da se umirajoča njegova žena že smeja. Tudi sestre, ki so pri bratovem begu ostale ostrašene na mestu, morale so iti v spremstvu. Druhal se je razšla, le okolo kapelanovega stanovanja in dekanove hiše so bile postavljene še njene patrole. Futrali se jih s „poriki“ in tako naprej z izrazi njihove avite kulture. Demonstracije gotovo še niso pri kraju. Še jih pričakujemo, toda pripravljeni. Po dnevu je vse mirno, noč ima pa svojo moč.

(Na Reki) in okolici je bil v ponedeljek strahovit vihar, ki je povzročil veliko škodo. Po najstari uri je začelo močno deževati, okoli 1/2. ure pa je nastal pravi orkan, usula se je po orehi debela toča. V pol ure je ponehal ves promet po ulicah, koder je drla voda kot hudournik. Skoraj v vsaki hiši so pobita okna in poplavljeni pritlični prostori. Polja, vinogradi in vrtovi v reški okolici so silno poškodovani, deloma opustošeni. Jednako je bilo na Sušaku, kjer so bile nekatere družine v smrtni nevarnosti. Ulice so vse razdrte, na gimnazijskem poslopju je ubitih do 80 šip. Vlak, odhajajoč ob 1. uri v Karlovec, je moral pri piramidi na Sušaku obstati, ker je voda zasula progo s peskom in kamenjem.

(Hrvati in protiframasonski shod v Tridentu.) Kakor znano, snide se 26. t. m. mednarodni protiframasonski shod v Tridentu. Kakor poroča „Katolički List“, je bilo te dni v zagrebškem semenišču posvetovanje odličnih svetnih in duhovniških mož. Profesor dr. Šandor Bresztyenszky je zbranim pojasnil namen protiframasonskega shoda v Tridentu ter nasvetoval, naj bi se ga udeležili tudi Hrvatje. Osnoval se je takoj odbor, ki bode izbral jednega ali dva zastopnika na shodu, ki bode ta pozneje poročala o posvetovanjih in sklepih tridentskega shoda. Sklenili so dalje, da bodo v Zagrebu nadaljevali svoja posvetovanja ter pričeli delovati povsod po ostalih hrvatskih mestih, koder se je ugnezdilo framasonstvo.

(Mažari se množe.) Najnovejše uradno poročilo prinaša sledeče metamorfoze: Koloman Klein je postal „Kiš“, Benjamin in Leopold Goldstein sta postala „Gaála“, Eduard, Ludovik in Emerik Krämmer prelevil se je v „Kertész“, Evgen in Bela Rosenfeld v „Jozzá“, Maks Rabi v „Rumi“, Iguacij Lichtenstäden v „Landvai“, Jakob Stern v „Szántó“, Pavel Feigelstock v „Fehér“, Moric Löwy v „Lengyel“, dr. Maks Rasbenstern v „Györi“. — Sami prepeljarji.

(S črnogorskega dvora.) Dunajski listi poročajo, da se italijanski princ Viktor Emanuel v kratkem vrne na Črno goro; ta obisk bo imel oficijelni značaj. V Baru ga bode pričakovalo batalijon pešcev; princ se pripelje na vojni ladiji kot general z obilnim spremstvom. V Cetinju se bode določil dan poroke. Kakor poroča vladna „Opinione“, bode princeza Helena v Bariju v baziliki sv. Nikolaja prestopila h katoliški veri. Za nevesto se „bala“ pripravlja v Parizu in Peterburgu ter mora biti začetku oktobra gotova. Kneginja Milena je sedaj na Dunaju, kjer kupuje toalete za ostale hčere. Z njo je tudi 16letni princ Mirko, ki se je v Moskvi nevarno prehladil. Listi tudi trdijo, da se bode kmalu tudi črnogorski prestolonaslednik

Danilo zaročil z neko nemsko princezo; govori se tudi, da se četrta hči, princeza Ana, zaroči s srbskim kraljem. Ta govorica pa ni verojetna.

(Prostozidarstvo.) Kakor poroča „Deutsch. Vbl.“, je na Bavarskem 13 prostozidarskih lož, na Virtemberškem 7, na Badenskem 9. V vsej Nemčiji je 8 velikih in 479 malih lož, ki štejejo do 44.000 članov.

(Grozna stava.) V Trstu sta stavila dva prismojenca, 19 letni Brumati in 23 letni Silić, da se oba jeden dan umorita. Silić se je v gozdju pri Trstu obesil, Brumati pa je izpil 25 gramov karbolne kisline. K sreči nekdo pride mimo, Silića odreže, Brumatija izroči v bolnišnico. Tako grozne stave gotovo še ne! Ob enem pa tudi prismojene, kajti kateri dobi, če sta oba mrtva? Ali pa sta oba že preje skupaj stavo zapila!

(Sejmi po Slovenskem od 21.—26. sept.) Na Kranjskem: 21. v Kranju (konjski), Ribnici, Zgor. Tuhinju, Boštajnu, Senežečah, Višnji Gori; 22. v Črnomlju. — Na Slov. Štajerskem: 21. v St. Jurju ob juž. žel., v Frauenheimu, na Laškem, V Luči in Podsredi; 24. v Bistrici, pri sv. Rupertu pri sv. Trojici. — Na Koroškem: 22. v Zgor. Beli, v Traberku. — Na Primorskem: 21. v Tolminu; 22. v Komendi in Borštu za les.

Društva.

(Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) ima v nedeljo, dne 20. t. m. ob 10. uri dopoldne v celjski okoliški šoli svoj mesečni zbor. — Dnevni red: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. Ali bi ne vžalo v ljudskih šolah, posebno v jednorazrednicah, okoristiti se Bell-Lancastrove metode. 5. O tečaju za deška ročna dela na Dunaju, poroča g. F. Kranjc. 6. Iz naše vprašalne skrinjice. 7. Nasveti. Odbor pričakuje obilne udeležbe! Gosti dobro došli!

Telegrami.

Dunaj, 19. septembra. Presvetli cesar je obiskal včeraj popoldne tu bivajočo črnogorsko kneginjo in se mudil pri njej deset minut.

Trident, 19. septembra. Nadvojvoda Evgen je došel včeraj iz Bolzanja, ogledal si znamenitosti mesta, obiskal knezoškofa in se vrnil nato v Bolzanj.

Rim, 19. septembra. Včeraj popoldne so čutili po raznih krajih Italije precej močne potresne sunke.

Rim, 19. septembra. „Agencia Stefani“ poroča, da je major Nerazzini 10. t. m. dopel v Harer in ga je tam Ras Makonnen vsprejel z veliko častjo. Nerazzini odpotuje dalje proti jugu še le 20. t. m. z ozirom na nujne priprave, katere mora oskrbeti za nadaljno potovanje.

Rim, 19. septembra. „Agencia Stefani“ označuje vse govorice o izidu sklepanja italijansko-tuniške pogodbe kot brezpomembne izmišljotine.

Carigrad, 19. septembra. Policija je zasačila pri sumljivih osebah v armenskem oddelku več bomb, streliva in tajnih pisem. Aretovala je tudi več Armencev.

London, 19. septembra. „Morningpost“ poroča iz Carigrada, da je veliki vezir zahteval od sultana, naj odslovi policijskega ministra radi zadnjih nemirov, sicer odloži on čast velikega vezirja. Sultan baje neče ustreči njegovi želji.

Poslano.

Da preprečim neosnovano govorico, zdi se mi umestno, uljudno obvestiti slavno p. n. občinstvo, da je in ostane kot doslej moja staropoznata lekarna „pri zlatem orlu“ (preje znana pod imenom Svobode lekarna) le na Prešernovem trgu št. 2 ravno nasproti železnemu Hradeckijevemu (črevljarskemu) mostu. Posebna skrb mi bode kot doslej tudi nadalje postreči z najboljšimi farmacevtičnimi in higijeničnimi proizvodi.

V Ljubljani, v septembru 1896.

Mr. Ph. Mardetschlager,

lekarnar in zapriseženi sodnijski veščak za Kranjsko.

Pomirljivo

sliz razkrajajoče in izvrstnega okusa so antikataralične pastile lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta) katere učinkujejo proti hripavosti in olajšujejo kašelj. — Cena škatljici 25 kr., 10 škatljice gld. 2.—. 124 (50—30) 4

Umrlj so:

18. septembra. Marija Tkalec, strojevodja hčl 1¹/₄ meseca. Reseljeva cesta. baraka, oslabljenje.

V deželni bolnišnici v Vodmatu:

6. septembra. Andrej Mihelčič, oženjen železniški delavec, 42 let, kap.

8. septembra. Frančišek Kušar, samski poljski delavec, 35 let, alcoholismus.

9. septembra. Jera Jesenko, žena postrežka, 52 let, jetika. — Katarina Anžič, omožena delavka v tobačni tovarni, 35 let, kap.

10. septembra. Frančišek Busetti, samski delavec v tovarni za žveplenke 20 let, opekline.

12. septembra. Frančišek Celar, samski delavec, 26 let, pljučnica.

16. septembra. Frančišek Gorjup, samski stavbinski delavec, 45 let, peritonitis.

17. septembra. Polona Zupančič, samska delavka, 36 let, jetika.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
18	9. zvečer	736.9	17.5	sl. jzab.	jasno	
19	7. zjutraj	735.3	10.2	sr. svzh.	jasno	0.0
	2. popol.	733.5	23.3	p. m. jzab.	sk. jasno	

Srednja večerajnja temperatura 18.4°, za 3.9° nad normalom.

Eksekutivne dražbe.

Matije Jermana iz Srednje Vasi posestvo v Kotu (300 gld.) dne 2. okt. in 4. nov. v Črnomlju.

Martina Mahorčiča iz Dražič zemljišče (35 gld.) dne 1. okt. in 31. okt. v Metliki.

Marije Ladihatove zemljišče (66 gld. 47¹/₂ kr.) dne 2. okt. in 3. nov. v Trebnjem.

Bare Plutovega zemljišča v Dol. Lokvicah (697 gld.) dne 3. okt. in 5. nov. v Metliki.

Tržne cene v Ljubljani

dne 19. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 70	Špeh povojen, kgr.	— 70
Rež,	6 20	Surovo maslo,	— 78
Ječmen,	5 80	Jajce, jedno	— 3
Oves,	6 40	Mleko, liter	— 10
Ajda,	8 50	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso,	6 20	Telečje	— 64
Koruza,	5 20	Svinjsko	— 66
Krompir,	2 40	Koštrunovo	— 36
Leča, hktl.	11 —	Piščanec	— 50
Grah,	10 —	Golob	— 18
Fižol,	9 —	Seno, 100 kgr.	2 20
Maslo, kgr.	— 96	Slama, 100	1 70
Mast,	— 74	Drva trda, 4 kub. m.	6 8.
Špeh svež,	— 72	" mehka, 4 " "	5 —

Deželni slatinski kislj vreclec

priporočen od naslovitejših medicinskih avtoritet.

Templjevi vreclec je najboljša osvežilna namizna pijača.

Styria vreclec je preizkušeno zdravilno sredstvo za obolenje prebavne organe.

Razpošilja kopeliščno oskrbnitvo v Rogaški Slatini na Štajerskem. 223 20-18

Dobl se v vseh specializiranih prodajalnicah. V Ljubljani pri M. Kastnerju in J. Liningerju.

Hiša

št. 7 v Kolodvorskih ulicah z gospodarskimi poslopi vred prodaja se iz proste roke. Neposredne ponudbe sprejema posestnica A. Černe. Posredovalci in agenti so izključeni. 650 3-1

Koverta s firmo vizitnice in trgovske račune priporoča **Katol. tiskarna** v Ljubljani.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži siehni ter povsod brez lastnega premoženja in brez izgube, ako hoče prodajati postavno dopuščena državna pisma in srečke. Ponudbe pod naslovom: „leichter Verdienst“ Rudolffu Mosse, Dunaj. (574 10-5)

Št. 28.360.

639 3-3

Razpis službe vratarja pri mestni klavnici.

Pri mestni klavnici popolniti je začasno službo vratarja z letno plačo 300 gld., prostim stanovanjem in službinsko obleko.

Kdor bode prosil za to službo, mora dokazati, da je oženjen, da ni star nad 35 let, da je trdnega zdravja in gledé vedenja na dobrem glasu; razun tega pa, da zna dobro pisati in računati.

Tako opremljene prošnje je vlagati

do 24. dne septembra letos

pri podpisanem magistratu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dne 10. septembra 1896.

Razpis službe.

649 3-2

Konsumno društvo v Cirknici išče za svojo trgovino z mešanim blagom

komija-poslovodjo.

Plača in kavcija po dogovoru. — Oglasi na Konsumno društvo v Cirknici pri Rakeku, Notranjsko.

Pleskarski in lakirarski obrt

tvrdke

Josip Makovec v Ljubljani

na Bregu šte. 20

se priporoča prečast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi za vsa v njegovo stroko vatevajoča se dela, osobito v prostoročno izvršeno imitacijo vsakovrstnega lesovja. — Vsa naročila izvrši natančno z uporabo najboljšega materiala ter jamči za dobro delo po možno nizki ceni. 390 52-18

Ustanovil leta 1767 Joh. Jak. Samassa v Ljubljani.

C. in kr. dvorni

ZVONAR

58 12-9

Albert Samassa v Ljubljani.

Livarna harmonično in melodično ubranih

ZVONOV.

Zaloga cerkvene priprave iz masivnega bronu, svečnikov, lestencev, svetiljk, altarnih križev, kanon-tablic, loncev za cvetlice itd.

Sesalnice

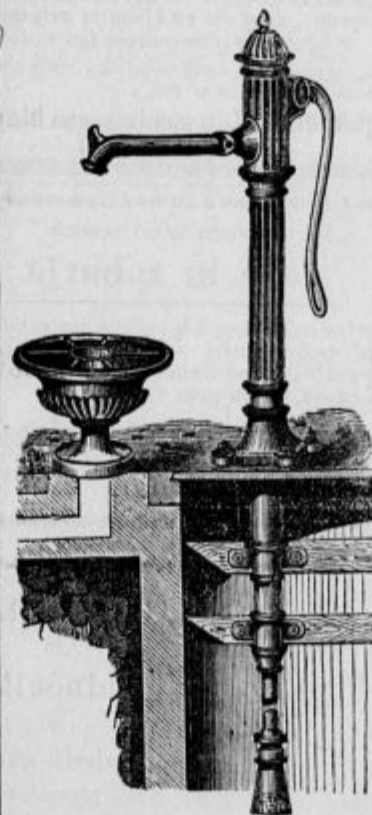
najboljše konstrukcije za razno uporabo: za pivovarne, tovarne, rudnike itd. itd.

Vodnjake (štirne)

popolne vodovodne naprave, kletne sesalke in potrebščine, cevi iz kovanega železa, cevi iz gumija in kopne cevi,

vsakovrstno kovinsko blago

kot: različne pipe in ventile, predmete za sklepanje in zapiranje pri napeljavah cevij, priprave za kopalnišča, varnostne priprave za parne kotle, mazilne priprave itd.

Livarna za medenino in kovino po modelih.

Cement,
železniške šine,
traverze,

264 44

vsakovrstno železo za vezi, strešni papir, cinkasti in pocinkano ploščevino, storje za obijanje stropov, samokolnice, vsakovrstno kovanje za okna in vrata, sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje,

priporoča po zelo nižanih cenah

Andrej Druškovič, trgovec z železnino

Glavni trg 9/10. Ljubljana. Glavni trg 9/10.

Priporočilna naznanila domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj cenj. naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovolijo uvaževati.

Odlikovana
sta bila na svetovnih razstavah
z diplomo in svetinjo
v Bruselju (Belgija) 1888. l.
na Dunaju 1892. l.

Brata Zupan

izdelovatelja orgelj v Kamnigoric (Gorenjsko)
priporočata se prečast. duhovščini in cerkvenim oskrbništvom v izvrševanje
novih cerkvenih orgelj
in vsakovrstnih poprav.

Od leta 1880. do leta 1895. sta
izdelala **55 novih orgelj**
in izvršila nad **200 poprav.**
Priporočilna pisma
najboljših veščakov so
na razpolago.

Matija Horvat
čevljarški mojster v Ljubljani, sv. Petra cesta 32
priporočata se prečast. duhovščini in slav. občinstvu
v naročanja raznovrstnega
obuvala
katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivega blaga
od najpriprostejšega do najfinišne oblike.

IVAN JAK
v LJUBLJANI, Dunajska cesta 13.
Zaloga šivalnih strojev in
Ceniki zastoj pristrojev za vozarenje.
in franko.

HENRIK ZADNIKAR
izdelovatelj cerkvene posode v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 17.
priporočata preč. duhovščini vzhledno svojo zalogo
cerkvene posode, svečnikov, lestencev,
svetilnic, kadilnic itd. v raznem slogu izvršenih.
Vsprejema tudi naročila na nove predmete ter
prenavlja stare, obrabljene. Delo pošteno iz zanesljive
kovine po nizki ceni.

Ivan Kregar
izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode
v Ljubljani, Poljanska cesta
št. 8, pol. Alojzijevejšča
priporočata se prečastiti duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in dobrotnikom v
najnatančnejše izdelovanje
**monštrano, oiborijev, ke-
lihov, tabernakeljev,
svečnikov, lestencev,
križev** itd.
iz najboljših kovine po poluhnem slogu
in po nizki ceni.

Franjo Toman
podobar in pozlatař, Križevniški trg 4, Ljubljana
se priporočata preč. duhovščini za izdelo-
vanje cerkvenih in sobnih del po nizki
ceni in priznano natančni izvršitvi. V za-
logi ima sv. razpela, okvire (Goldleisten),
slike, cofe, kroglice za vrvi itd.

J. Kopač,
svečar v Gorici, Solkanska cesta 9.
priporočata prečastiti duhovščini ter slav-
nemu občinstvu pristne
čebelno-voščene sveče
kg. po 2 gl. 45 kr.
Za pristnost jamči s svoto
1000 kron.
Pošiljatev franko za naročila v Avstro-
Ogerski monarhiji.

Zajamčeno pristne čebelno-voščene
sveče, voščene zvitke in med priporočata
preč. duhovščini in sl. občinstvu
OROSLAV DOLENEC
svečar in leotar, trgovina z medom in voskom
v Ljubljani, Gledališčne ulice št. 10.
Dobiva se tudi med v satovji, pitanec
in medenina prav po nizki ceni. Zaloga
in prodaja izvrstnega brinja in brinjevca,
medenega žganja, lastnega izdelka. Ku-
puje med v panjih, sodčkih, pa tudi vosek
in suho satovje.

Drag. Matkovič
brivec in vljasuljar
v Ljubljani, Stolni trg št. 11
se priporočata v najtanjnejše izvrševanje
vseh v brivsko in vljasuljarsko obrt
spadajočih del. Postrežba je uljudna in
vsestranski pozorna.

Največja in najcenejša
tvornica stolov in klopj
za gostilne, kavarne, stanovanja, sprehajališča,
vrtove, kopelišča, zavode itd. itd.
Andreja Boucona
v Ljubljani,
Dunajska cesta 7. II. dvorišče
iz trdega lesa, poliran v orehovi
barvi,
večja samo
1 goldinar.

BRATA EBERL, črkoslikarja
tovarna oljnatih barv, firnežev in lakov
v Ljubljani za frančiškansko cerkvi.
Mojstra pleskarja c. kr. državne in c. kr.
priv. južne železnice priporočata se preč.
duhovščini in sl. občinstvu v vsa v nujino
stroko vstevajoča se dela v mestu in na
deželi. Delo izvršujeta povsem vzhledno
po najnižji ceni. Prekupcem priporočata
oljnate barve v ploščevinastih posicah.
Največja zaloga karbolinaja, maščobe za
konjska kopita in usnje.

Pečar **IVAN URAN** Pečar
Ljubljana, Gradišče št. 8, Igriške ulice št. 8
priporočata p. n. čast. občinstvu svojo ve-
liko zalogo
pečij, glinastih snovij, štedilnikov itd.
in vseh v to stroko spadajočih del po
nizkih cenah.

Brata Appe
izdelovatelja lončenih pečij
v Kandiji pri Novem mestu
(na Dolenjskem) in vseh v
njih stroko
priporočata lepo svojo zalogo
trpežno v ognju iz-
delanih predmetov po
prav nizki ceni. — Zaloga
v Ljubljani je v Židovski ulici,
zastopnik g. Kalis na Prešer-
novem trgu.

LUKA VILHAR urar v LJUBLJANI
Vodnikove ulice 4 poleg Katol. tiskarne
priporočata svojo zalogo
**zlatih in srebrnih
žepnih ur,
nihalnih, stenskih
in ur budilnic**
po najnižjih cenah.
Poprave izvršuje natančno in točno.

Alojzij Zorman
trgovina z moko
v Ljubljani, Florijanske ulice št. 7
priporočata vsakovrstno moko po različni
ceni, otrobe, koruzo in koruzno moko.
Prodaja na d. obno in debelo ter zago-
tavlja uljudno postrežbo.

JERNEJ ČERMELJ
trgovina z južnim sadjem in zelenjavo
v Ljubljani, Semenišče (za vodo)
priporočata preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo bogato zalogo vsega v
gospodinjstvo spadajočega blaga
po najnižji ceni.

Zaloga različnega o-odja in kirurških instrumentov
Ljubljana **Alojzij Vanino** Ljubljana
Stari trg 6. Stari trg 6.
priporočata prečastiti duhovščini in slav-
nemu občinstvu nože, škarje, britve
itd. iz najboljšega jekla po nizki ceni. —
Brušenje in poprave izvršuje točno.

Franjo Bončar
pleskarski mojster, v Ljubljani, Rimska cesta 9
se priporočata preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v mestu in na deželi v vsa v ple-
skarsko obrt spadajoča dela, osobito pri
novih stavbah, katera izvršuje zanesljivo
in cenó. Prenavlja tudi obrabljene predmete.

Josip Rebek preje Ahčin
ključavnicař
v Ljubljani, Francovo nabrežje št. 13
priporočata se preč. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in p. n. občinstvu v vsako-
vrstna stavbinska ključarska dela
Izdeluje trpežno izdelana štedilna ognjišča,
ima v zalogi ključke iz aluminija. Posebej
se se priporočata v izdelovanje cerkvenih
spominikov in nagrobnih ograj. Zaloga in
napeljevanje hišnih telegrafov in telefonov.
Delo trpežno in natančno, cene nizke.

Na najnovejši način umetne
zobe in zobovja
ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja
plombovanja in vse zobne ope-
racije, — odstranjuje zobne bole-
čine z usmrtenjem živeca
zobozdravnik A. Paichel
poleg čevljarkega mostu, v Köhlerjevi
hiši, I. nadstr.

Franc Pavšner krojač v Ljubljani,
Valvazorjev trg 4 nasproti c. kr. gimnaziji
se priporočata preč. duhovščini in sl. občin-
stvu v naročila na **duhovniško in ci-
vilno obleko** po poljubnem kroju, zago-
tavlja joč trpežno, natančno delo, uljudno
postrežbo in kar možno nizko ceno.

Fr. Šiška ded. kovaška obrt
v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 6
se priporočata v podkavanje kenj in razno-
vrstnih voz, ima tudi v zalogi
raznovrstne voze in sani
ter jih izdeluje po najnižji ceni.

GABRIJEL OZELJ
tapetar v Ljubljani, Tržaška cesta št. 19
se priporočata preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izdelovanje vseh v njegovo stroko
spadajočih predmetov, kakor: garnitur,
divanov, žimnatih in modrocev na peresih
itd. ter jamči za trpežno, dobro delo po
najnižji ceni. — Ponudi se tudi v tapeci-
ranje in dekoriranje dvoran in sob, ka-
tere tudi špalira. Osobito se priporočata za
delo na deželi.

Dežnike
in
solnčnike
v
največji izbori
priporočata
L. MIKUSCH, Ljubljana, Mestni trg 15.

FR. TOMEČ
pozlatař v Ljubljani, Sreliške ulice št. 14
se priporočata preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izvršitev vseh pozlatařskih del
in prenavljanja altarjev, tabernakeljev,
križevih potov, podob svetnikov itd. zago-
tavlja joč zanesljivo delo in nizko ceno.

Alojzij Erjavce pr. Zor
čevljar — Ljubljana, čevljarke ulice 3
se priporočata prečastiti duhovščini in
sl. občinstvu v naročevanje
raznovrstnega obutala
katero izvršuje od najpriprostejšega
do najfinišnega, iz zanesljivega blaga
prav trpežno in cenó.

Anton Presker
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 16
priporočata se čast. duhovščini in sl. občinstvu
za izdelovanje vsakovrstne obleke.
V zalogi ima
narejene obleke
za gospode in dečke, dalje površnike, ne-
premočljive haveloke, haveloke iz valjblo-
dove dlake (Kameelhaar), mantile in
plašče za gospe itd.
Naročila za izdelovanje oblek po meri
izvršujejo se točno in po poljubnem kroju.
Za dobro blago se jamči.

Tapetniška kupčija
OBREZA
v Ljubljani, Šelenburgove ulice 1
dobroznana preč. duhovščini, priporočata
svoje izvrstne
modroce na peresih
(Federmatratzen) po 10 gl., nadalje žim-
nice, divane in vse v tapetniško
obrt spadajoča dela.
Vizitnice
v poljudni obliki priporočata
Katol. tiskarna
v Ljubljani.

V Ljubljani le na Starem trgu 21 v
Rudeževi hiši pri
Jakobu Zalazniku
dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino na-
mizno in sladščičarsko pecivo iz različne moke
po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji,
domača potvica tudi v kosih in kruh na vago. Pripo-
ročata se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imen-
dneh in raznih slovesnostih.

Njega Svetost
papež LEO XIII.
sporočili so po svojem zdravniku prof.
dr. Lapponi-ju g. lekarnarju G. PICCOLI-ju
v Ljubljani pristrčno zahvalo za do-
poslane Jim stekleničice

Tinkture za
želodec.
(Cena jedni stekleničici 10 kr.)
Imenovani zdravnik ter tudi mnogi
drugi sloviti profesorji in doktorji za-
pisujejo boleham
Piccolijevo želodčno tinkturo,
katera krepa želodec, povečuje slast, po-
spešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila točno izvršuje proti povzetju
G. Piccoli,
lekarnar „pri Angelu“
v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Ugodna priložnost!

Iz likvidacijske sklade manufakturne tvrdke **Fran Petrič** v Špitalskih ulicah prodá se popolnoma

nov eleganten portal

s traverzami vred in pa lepe široke železne

polžaste stopnice

najnovejšega sistema za izredno nizko ceno.

Vse natančneje se izve pri podpisnem.

Dr. Ivan Šusteršič,
advokat.

624 2-2

Ignacij Čamernik, kamnosek v Ljubljani

Poljske ulice št. 28 (poleg Schreinerjeve pivarne)
se priporoča prečast. duhovščini in sl. občinstvu v naročevanje

nagrobnih spomenikov

tudi iz **örnega slanita in granita** izdelanih, katerih ima veliko v zalogi v najrazličnejši obliki in iz različnega kamnja izvršenih. Prevzema tudi vsa druga v kamnoseško stroko spadajoča cerkvena dela kot:

altarje, prižnice, krstne kamne, obhajilne pregraje, tabernakeljne, polaganje tlaka po cerkvah in kapelah zagotavljajoč izvrstno in strokovnjaško delo po konkurenčni ceni.

Najzanesljiveje izvršuje tudi vsa stavbinska kamnoseška dela. Prenavljanje in popraviljanje točno, natančno in cenó. 615 6-3

Restavracija Puftsch v Žabnici, ob vzhodu gore sv. Višarij.

Podpisani javlja uljudno potujočemu p. n. občinstvu, da je sezidal nasproti postaje Žabnica e. kr. avstrijskih železnic

ново restavracijo

ter jo opremil z vsemi potrebščinami najbolje. — Osebito bodi romarjem, kateri nameravajo obiskati slovito 465 15-13

božjo pot na sv. Višarjih

najbolje priporočena, ker je od tu najbližnja pot do cerkve sv. Višarij. Za zanesljivo dobro kuhinjo in pišajo, istotako za pazno in uljudno postrežbo je najbolje oskrbljeno. — Točilo se bode izvrstno dobro vležano Koslerjevo maróno in založno pivo, zajamčeno pristna štajerska, tirolska in laška vina, pa tudi razne mineralne vode. — Cene se ne bodo menjavale, temveč postreglo se bode s stalnimi, zmernimi cenami ob vsakem letnem času. Nosači, spremljevalci, jezdní konji in tovarna živina, dalje sani za povratno vožnjo z gore bodo vselej na razpolago.

V obilni obisk vabita uljudno velespoštovanjem

Fran Wožitz, restavratér. **Rudolf Puftsch,** posestnik.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 105 24-17

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu

ravno tako tudi

nihalnih, stenskih in budilnih ur

in le dobre do najfinejše kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Najbolje priporočena za preskrbljenje vseh v kurzem listu zaznamovanih menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,
I. Bezirk,
Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Domača tvrdka Ana Hofbauer v Ljubljani.

Velika zaloga
cerkvene obleke,
orodja
in posode.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, veline, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezente, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih trdk, družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo. Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča

Ana Hofbauer, 160 45-30
imejteljica zaloge cerkvene obleke
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Priporočamo svojo brezdimno, brezajasto in brezvonjavo

ogĺino (kôks)

kot izvrstno kurivo za ognjišča, sobine peči, kakor tudi za obrtniško kurjenje, kakoršno rabijo ključarji, kovači, slaščičarji, kavarnarji, pralnice in likalnice, krojači, klobučarji, za sušenje stanovanj in sob itd.

Cena iz tovarne do 50 kg. 2 kr. kg.
50 " 95 "
100 " 180 "

Večja naročila po dogovoru ceneje razpošljamo vnanjim naročnikom v žakljih ali vagonih.

Jedna vožnja na dom dostavljena stane 1 glđ. 50 kr.

Plinova tovarna
v Ljubljani.

586 10-4

Trgovina z lesom J. Tauzher

na Dunajski cesti št. 35 (Bežigrad)

priporoča svojo bogato zalogo

stavbinega lesa, desk in lesa za kurjavo

kakor tudi

apno, pesek in premog.

Vse po najnižjih cenah in brezplačno na dom postavljeno.

Pri naročilih zadosti natančno ime, pa da se določi jasno, katero blago in koliko naj se pošlje.

Dostavlja se točno in natanko po naročilu.

Les za kurjavo na željo na drobno razkosamo ter tudi v malih partijah v vrečah oddajamo. 594 6-3

Valentin Accetto,

zidarski mojster 161 45-30

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14,

priporoča se slav. občinstvu in prečast. duhovščini, podjetnikom in društvom v vsa v

zidarsko obrt spadajoča dela

bodisi že v izvršitev novih stavb, cerkvenih in zasebnih poslopij ali v popraviljanja, prenaviljanja, dozidavanja ali povečavanja starih poslopij, vzdavanja in postavljanja lončenih štedilnih ognjišč, polaganje vsakovrstnega, osebito cerkvenega tlaka, vse po najnižji ceni, zagotavljajoč zanesljivo, strokovnjaško izvršitev z uporabo dobrega materiala.

Priporoča se nadalje tudi v odjemanje

vsakovrstne stavbinske in strešne opeke

iz lastne opekarnice,

za katere izvrstnost jamči ter oddaje po najnižji ceni.

Na željo daje tudi nasvete in tudi posreduje pri nakupovanju stavbenega prostora ali vže obstoječih stavb.

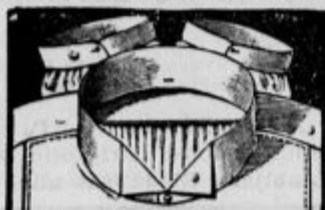
Vseskozi praktični načrti in proračuni na željo točno.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke
na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Srajce za gospode,
beli chiffon, gladke na prsih,
braz ovratnika, brez manšet,
27 vrat
jedna od gl. 1'10 do 2'70
šest " " 6'25 " 15—

Srajce za dečke,
v velikostih, sicer kakor gornje
jedna od gl. 1— do 1'40
šest " " 5'75 " 7'75

Svitlice za gospode,
6 vrat
jedne 80 kr. do gl. 1'40
šest gl. 4'50 do gl. 7'50

Dvanajset ovratnikov
od gl. 1'80 do 2'90.

Dvanajset manšet
od gl. 3'50 do 4'60.

12 predlog
(Vorhemden)
od gl. 3'25 do 5—

Za kroj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 8 38

Obdarjena, jako umetna 622 10

lesorezbina dela

okvire za fotografije in slike, zelo okusno izdelane po
naročilu s poljubnim listevjem, z grbom ali znaki, ploščice
z napisi itd. — vse iz lastne delavnice priporoča

Fr. Stampfel

v Ljubljani, Kongresni trg, Tonhalle.

Dr. Rose balzam

za želodec

iz lekarne 47 26—14

B. FRAGNER v Pragi

je vže nad 30 let splošno znano domače sredstvo,
katero pospešuje slast in prebavljenje
ter odvrta počasni in lahkotni.

Opomin! Vsi deli zavoja imajo
poleg odtisnjeno oblastveno potrjeno
varstveno znamko.

Glavna zaloga

Lekarna B. Fragner „pri črnem orlu“ v Pragi,

Mala stran, na vogalu Spornjerjeve ulice.

Velika steklenica velja 1 gl., mala 50 kr., po pošti
20 kr. več. — Razpošiljanje sleherni dan.

Zaloga v vseh avstro-ogerskih lekarnah.

Boljša rodbina (uradniškega stanu) vsprejme

jednega ali dva dijaka

na hrano in stanovanje. — Francov nasip
št. II. III. nadstropje. 646 3—3

J. Bendik-ova

v Št. Valentinu na Nižjeavstrijskem

maščoba za
mazanje in likanje

je najboljšo sredstvo
za ohranjenje usnja

in se dobiva
v Ljubljani
le pri trdki

Karol Weber
v Špitalskih ulicah.

Pred ponarejanji svari se sl. občinstvo. 112 25—17

Konjski cvet

(pomnoženi restitucijski tok)

steklenica 1 gl., 5 steklenic 4 gl.

rabi se za drgnjenje v krepilo konjskih udov. Ta
cvet, mnogo let po iz-
kušanih živinozdrav-
nikih in od praktič-
nih poljedelcev pri-
znan kot krepljen,
lajša otrpnelost
konjskih udov ter
služi v krepilo pred
in v restitucijo (očvr-
ščenje) po kakem
trudapolnem delu.

Skušena redilna štupa za živino,
za konje rogato živino, ovce, prašiče i. t. d.

Rabi se skoro 40 let
z najboljšim vspe-
hom večinoma po
hlevih, ako živinče
nemore jesti; zbolj-
šuje mleko.

Zametek z rabilnim
navodom vred velja

50 kr., 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gl.

priporoča in razpošilja na vse strani s prvo pošto

lekarnar 113 20

Ubald pl. Trnkóczy, Ljubljana, Kranjsko.

Prodaja materijala od knežjega dvorca.

Od porušenega knežjega dvorca v Ljub-
ljani prodajam po nizki ceni

stavbinski in drugi materijal,

kot: opeko, vezi, vrata, okna itd. itd.

na lici mesta ali pa na svojem domu v Ljubljani,
Trnovski pristan št. 14.

Val. Accetto,
zidarski mojster.

554 62—19

Preselitev in otvoritev nove lekarne.

Čast mi je naznanjati p. n. gg. zdravnikom in o. n. sl. občinstvu stolnega mesta Ljubljane in okolice, da sem do sedaj na
Mestnem trgu št. 11 obstoječo lekarno pri Mariji pomagaj vsled podeljene mi koncesije od g. Ed. Svobode kupovno prevzel
in isto pod dosegašnjim imenom

Deželna lekarna pri Mariji pomagaj

premestil

na Resljevo cesto števil. 1

v hišo g. Leuca poleg mesarskega mosta.

Po svojem dolgoletnem poslovanju v velikomestnih kakor tudi v tukajšnjih lekarnah pridobil sem si dovolj strokovnega znanja;
svojo popolnoma novo lekarno sem uredil po vseh zahtevah moderne farmacije in preskrbel s svežimi in preskuše-
nimi zdravili, kakor tudi z vsemi v farmacevtsko-higijenično stroko spadajočimi potrebščinami, katere bodem vedno v naj-
boljši kvaliteti v zalogi imel — Nadalje opozarjam slav. občinstvo še na svojo izvrstno urejeno homeopatično lekarno, bogato zalogo
najfinejših francoskih in angleških parfumerij, toaletnih in medicinskih mil, tu- in inozemskih specialitet,
kirurški obvez in instrumentov, kakor tudi vedno svežih mineralnih vód.

Nadejam se, da bode slavno občinstvo moje novo podjetje podpiralo z blagohotno naklonjenostjo; trudil se bodem vedno z
najsolidnejšo postrežbo vsestranski zadovoljiti. Z odličnim spoštovanjem

Mr. Ph. Milan Leustek, lastnik lekarne.

648 3—3

Dunajska borza.

Dné 18. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gl. 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 . 65 .
Avstrijska zlata renta 4%	123 . 55 .
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 . 15 .
Ogerska zlata renta 4%	122 . 10 .
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 . 25 .
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	952 . — .
Kreditne delnice, 160 gl.	369 . 10 .
London vista	119 . 75 .
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 . 70 .
20 mark	11 . 73 .
20 frankov (napoleonodor)	9 . 53 .
Italijanski bankovci	44 . 25 .
C. kr. cekini	5 . 65 .

Dné 18. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	144 gl. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	156 . — .
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	190 . — .
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 . 30 .
Tisine srečke 4%, 100 gl.	139 . — .
Dunavske vravnjavne srečke 5%	128 . — .
Dunavsko vranjavno posojilo l. 1878	108 . 28 .
Posojilo goriškega mesta	112 . — .
4% kranjsko deželno posojilo	98 . 75 .
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 . 35 .
Priporitetne obveznice državne železnice	324 . — .
južne železnice 3%	171 . 90 .
južne železnice 5%	128 . 25 .
dolenjskih železnice 4%	99 . 50 .

Kreditne srečke, 100 gl.	197 gl. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	142 . — .
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	18 . 10 .
Rudolfove srečke, 10 gl.	23 . — .
Salmove srečke, 40 gl.	70 . — .
St. Genois srečke, 40 gl.	70 . 25 .
Waldsteinove srečke, 20 gl.	60 . — .
Ljubljanske srečke	22 . 75 .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	153 . 75 .
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3410 . — .
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gl.	427 . — .
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	102 . — .
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	60 . — .
Montanska družba avstr. plan.	86 . 50 .
Trbovejska premogarska družba, 70 gl.	156 . 50 .
Papirnih rubljev 100	128 . 25 .

Nakup in prodaja

vakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za izgube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.

Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wolkzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.